

Plats: Kommunhuset, Orsa

Tid: Måndagen den 9 september 2013, kl 13 00

Ärenden:

1. Val av protokolljusterare
2. Information från IS/IT (Leo Berndtson kl 13 00 – ca 13 45)
3. Ändring i bolagsordning och ägardirektiv Orsa Vatten och Avfall AB
4. Ändring i bolagsordning, ägardirektiv samt uppdrags- och samarbetsavtal avseende Nodava AB
5. Revidering av kommunstyrelsens reglemente
6. Presentation av delrapporten "Kött till kommunernas kök från marker med kommunala intressen"
(Gunder Eriksson kl 14 00 – ca 14 30) (Se särskild handling)
7. Valfrihetssystem enligt LOV
8. Yttrande över länsstyrelsens remiss "Översyn av riksintressen för friluftsliv"
(Tommy Ek och Olle Bylander kl 14 45)
9. Utvidgat strandskydd i Dalarnas län (behandlas av au den 3/9)
10. Nedläggning av Stackmyrans förskola i Stackmora (behandlas av au den 3/9)
11. Delårsrapport 2013 (Sara Laggar kl 15 15) (behandlas av au den 3/9)
12. Budgetuppföljning (Johan Hult kl 15 15)
13. Uppföljning av uppdrag
14. Delegationsbeslut

Orsa 2013-08-28

Marie Olsson
Ordförande

Cecilia Dahl Bogg
Sekreterare

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-06-18

4

Kf §
Ks §
Au § 61

Dnr 13/KK069-107

Ändring i bolagsordning och ägardirektiv Orsa Vatten och Avfall AB

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i såväl LOU (lagen om offentlig upphandling) som kommunallagen vilka innebär dels att det tidigare temporära undantaget från krav på upphandlingsförfarande mellan ägare och kommunala bolag permanentats, dels att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts.

Vad avser ovan nämnda förändring i kommunallagen så har i 6 kap. 1 a § kommunstyrelsens uppsikt över kommunala bolag förstärkts och i 3 kap 17 § anges i en ny punkt att fullmäktige ska se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen.

De förändringar som skett i lagstiftningen ställer krav på att bolagsordning och ägardirektiv avseende Orsa Vatten och Avfall AB revideras så att det tydligt framgår att ägarna har och utövar ett stort inflytande på bolaget, att kommunstyrelsen följer upp bolagets verksamhet, att bolaget måste bedriva sin verksamhet inom ramen för de i kommunallagen angivna begränsande principerna (den kommunala kompetensen) och att ägarna har kontroll över verksamhetens mål och strategiska beslut. Detta för att uppfylla de s.k. Teckalkriterierna och därmed kunna anlita eget bolag utan upphandlingsförfarande.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna upprättat förslag till bolagsordning för Orsa Vatten och Avfall AB enligt bilaga samt

att godkänna upprättat förslag till ägardirektiv för Orsa Vatten och Avfall AB enligt bilaga

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bolagsordning för Orsa Vatten och Avfall AB, 556794-1546

Godkänd av kommunfullmäktige i Orsa kommun 2013-xx-xx

Antagen av extra bolagsstämma 2013-xx-xx

§ 1. Firma

Aktiebolagets firma är Orsa Vatten och Avfall AB

§ 2. Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Orsa kommun, Dalarnas län.

§ 3. Verksamhetsföremål

Aktiebolaget har till föremål för sin verksamhet att för Orsa kommuns räkning, såsom ensam ägare av bolaget, äga och förvalta Orsa kommuns *återvinningscentral samt vatten- och avloppsanläggningar* samt avfallsanläggningar. *Bolaget ska vidare vara ägare av Orsa kommuns aktier i utförlarbolaget Nodava AB som, utöver verksamhet i Mora och Älvdalens kommuner, på Orsa Vatten och Avfalls AB:s uppdrag ombesörjer verksamheten inom VA- och avfallsområdet inom Orsa kommun.*

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe.

§ 4. Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunal likställighets-, självkostnads- och lokaliseringssprincip på affärsmässiga grunder tillhandahålla anläggningar för dels återvinning av avfall, dels för produktion av allmänna vattentjänster.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Orsa kommun, att till den del de ej motsvaras av kapital som Orsa kommun tillskjutit, användas till det ändamål för vars främjande bolaget bildats.

§ 5. Insyn i bolaget

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap tryckfrihetsförordningen samt enligt *offentlighets- och sekretesslagen*.

§ 6. Fullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska bereda Orsa kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

§ 7. Aktiekapital

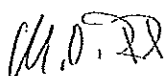
Aktiekapitalet ska vara lägst 1 000 000 kronor och högst 4 000 000 kronor.

§ 8. Antal aktier

Antalet aktier i *bolaget* ska vara lägst 1 000 stycken och högst 4 000 stycken.

§ 9. Styrelse

Styrelsen ska bestå av fem ledamöter *med lika många personliga suppleanter*. Styrelsens ledamöter och *suppleanter* utses av kommunfullmäktige i Orsa kommun för tiden från den årsstämma som

följer närmast efter det att val till kommunfullmäktige förrättats fram till slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser bland ledamöterna ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

§ 10. Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses *av bolagsstämman* minst en revisor och en revisorssuppleant.

Revisorns och revisorssuppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 11. Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Orsa utse en lekmannarevisor och en suppleant för denne..

§ 12. Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom brev till aktieägaren tidigast sex veckor och senast två veckor före stämman.

§ 13. Närvarorätt vid bolagsstämma

Närvaro- och yttranderätt vid bolagsstämma ska tillkomma dels kommunstyrelsens ledamöter, dels företrädare för partier i kommunfullmäktige som ej är företrätt bland kommunstyrelsens ledamöter.

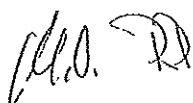
§ 14. Utomståendes närvarorätt vid bolagsstämma

Bolagsstämman är offentlig. Bolagsstämman får dock besluta att överläggningen i visst ärende ska ske inom stängda dörrar

§ 15. Ärenden på bolagsstämman

Ordinarie bolagsstämma (årsstämma) hålles årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång och följande ärenden ska därvid förekomma till behandling:

1. *Stämmans öppnande.*
2. Val av ordförande för stämman.
3. Upprättande och godkännande av röstlängd.
4. Val av en eller två protokolljusterare.
5. Godkännande av dagordning.
6. Prövande av om stämman blivit behörigen sammankallad.
7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport samt i förekommande fall koncernredovisning.
8. Beslut om
 - a) fastställande av resultat- och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultaträkning och koncernbalansräkning,,
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorer och lekmannarevisorer.
10. Anmälan av vilka styrelseledamöter med suppleanter och lekmannarevisorer som utsetts av kommunfullmäktige i Orsa kommun.

11. *Val av revisor och revisorssuppleant*

12. *Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.*

§ 16. Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman:

- årligt fastställande av handlingsprogram med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren*
- fastställande av budget för verksamheten*
- ram för upptagande av krediter*
- ställande av säkerhet*
- bildande av bolag*
- köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant*
- köp eller försäljning av fast egendom överstigande ett belopp om 15 000 000 kronor exkl moms per affärstillfälle*
- andra köp, förvärv eller upplåtelse än som nämnts ovan överstigande ett värde av 5 000 000 kronor per affärstillfälle*
- beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt*

§ 17. Räkenskapsår

Aktiebolagets räkenskapsår ska vara 1 januari - 31 december.

§ 18. Firmateckning

Firman tecknas förutom av styrelsen av två styrelseledamöter i förening samt av styrelseledamot i förening med verkställande direktören. Verkställande direktören äger alltid rätt att teckna bolagets firma inom ramen för den löpande förvaltningen.

§ 19. Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Orsa kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 20. Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Orsa kommun.

Alv. RA

Ägardirektiv avseende Orsa Vatten och Avfall AB

Detta ägardirektiv avser Orsa Vatten och Avfall AB, (556794-1546), nedan kallat bolaget, och har fastställts på bolagsstämman 2013-xx-xx

1. Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Orsa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordning, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige i Orsa kommun, fastställda av bolagsstämman.

Förutom lag och författning, bolagsordning och ägardirektiv regleras bolagets verksamhet och förhållande till kommunen genom

- Kommunstyrelsens reglemente
- Styr- och policydokument antagna av Orsa kommunfullmäktige
- Mål och riktlinjer som fastställts av Orsa kommunfullmäktige
- Uppdrags- och samarbetsavtal samt aktieägaravtal mellan Orsa Vatten och Avfall AB, Mora Vatten AB och samt Älvdalen Vatten och Avfall AB avseende det gemensamt ägda bolaget Nodava AB.

2. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv såvida de inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning (exempelvis aktiebolagslagen eller offentlighets- och sekretesslagen) eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

3. Kommunens ledningsfunktion

Bolaget står enligt 6 kap 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen i Orsa kommun. Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som de begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap 1 a § kommunallagen har att fatta årliga beslut om huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

M.O. RP

4. Offentlighet och sekretess

Bolaget omfattas av offentlighetsprincipen. Beslut om avslag på begäran att lämna ut eller ta del av handling ska fattas av VD eller annan person om VD så beslutar.

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften utslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

5. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får heller inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Bolagets verksamhet framgår av bolagsordningen § 3.

6. Bolagets ändamål

Syftet med och målsättningen för bolagets verksamhet framgår av bolagsordningen. Bolaget ska bedriva sina verksamheter på affärsmässig grund men till samhällelig nytta och med beaktande av likställighets-, självkostnads- och lokaliseringsprincipen.

Orsa kommuns syfte med att äga bolaget är

- att äga vatten-, avlopps- och avfallsanläggningar inklusive återvinningscentral i Orsa kommun
- att tillsammans med Mora och Älvdalens kommuner i det gemensamt ägda bolaget Nodava AB säkerställa en långsiktigt effektiv och kundorienterad verksamhet som bättre möter framtidens krav och behov än vad var och en av ägarkommunerna *själv* klarar av.

7. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att Orsa kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräknningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamheter om huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelserna i Orsa kommun.

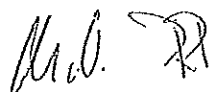
8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsernas uppsikt och beslut enligt 6 kap 1 och 1 a §§.

9. Granskningsrapporten

Det åligger bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig över huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska genast uppmärksamma kommunstyrelsen på om bolaget brister i det avseende som omnämns i första stycket.

10. Ekonomiska mål

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom taxor.

Bolaget ska uppvisa ett nollresultat utifrån att underhållet av bolagets VA-nät och övriga anläggningar ska ligga på en bibehållen standard.

Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på minst 5 %.

11. Finansiering

Bolagets verksamhet finansieras via taxor. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

12. Information och ägardialog

Kommunstyrelsen ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med ägaren om omständigheterna så påkallar.

Bolaget ska till kommunstyrelsen dels redovisa bolagets ställning och resultat per 30/4 med kommentarer och årsprognos, dels en ekonomisk och verksamhetsmässig delårsrapport om minst sex och högst åtta månader innehållande en årsprognos. Bolaget ska senast vid utgången av augusti månad tillhandahålla det underlag som krävs för upprättande av kommunens delårsrapport. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägaren på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.

Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål få del av

- ekonomiska och verksamhetsmässiga rapporter enligt kommunens styrprinciper
- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna

Bolagets presidium, VD och vid behov andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid så kallat ägarrådsmöte. Bolaget kallar till ägarrådsmöte minst två gånger per år.

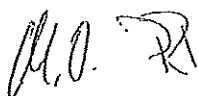
13. Budget och verksamhetsplan

Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Fastställd verksamhetsplan och budget ska tillställas Orsa kommun senast den 31 december.

14. Kommunal koncernredovisning och budget

Bolaget ska till Orsa kommun lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport enligt lag (1997:614) om kommunal redovisning.

Bolaget ska till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens budget.

15. Kapitalförvaltning och finansiella mål

Styrelsen ska tillse att bolagets medelsförvaltning sker på ett effektivt sätt och med tillfredsställande säkerhet. I detta syfte ska, för ledningens hantering av finansfrågorna, det finnas en finanspolicy fastställd av styrelsen och framtagen i samråd med kommunens ekonomichef.

16. Suppleanternas inträdande

Suppleanterna är personliga. Om personlig suppleant inte kan tjänstgöra inträder suppleanter i den ordning de valts av kommunfullmäktige.

Suppleant ska kallas till styrelsens sammanträden. Icke tjänstgörande suppleant har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

Suppleant som ej tjänstgör ska åläggas att iaktta samma tystnads- och lojalitetsplikt som ledamot har.

17. Taxa för kopiering av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Orsa kommun vid var tid gällande taxan för kopiering av allmänna handlingar som begärs ut av enskild.

18. Arkivreglemente

Orsa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Orsa kommun.

19. Bolagsstämma

Bolaget ska årligen senast före utgången av juni månad hålla årsstämma. Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämma med angivande av tid och plats samt dagordning ska publiceras på bolagets webbplats senast två veckor i förväg. Samma information ska inom samma tid tillställas Orsa kommun för möjliggörande av publicering på kommunens webbplats.

M.O. 22

Frågor från Mikael Thalín och svar från Ove Axelsson

Det kan inte stå att suppleanter ska vara personliga och i nästa mening stå att de ska inträda i den ordning de valts av fullmäktige. Jag ifrågasätter om man inte måste välja sätt och inte ha med bägge?

Det står inte att de är personliga och att de inträder i den ordning de valts. Det står (i ägardirektiven för Orsa Vatten o Avfall) att suppleanterna är personliga men om personlig suppleant inte kan tjänstgöra så inträder suppleant i den ordning de valts av KF.

Vad avser Nodava AB så står det att suppleanterna är personliga och att om personlig suppleant inte kan tjänstgöra så inträder annan suppleant från den kommun som ledamoten valts av.

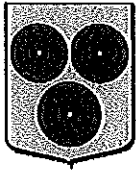
Nodava ska inte köpa eller sälja fast egendom utan det är Orsa Vatten och Avfall som ska göra. Ändå står det i förslaget att Nodava kan köpa fast egendom upp till vissa belopp mm.

Skrivet för att täcka upp eventuella ovanliga händelser, t ex att Nodava AB förvärvar fastigheten de sitter i. Notera dock att det står som en fråga för bolagsstämman (om det överstiger 1 Mkr) vilket innebär att det är en ägarfråga och då har Orsa kommun stort inflytande om det skulle bli aktuellt.

15 miljoner var för lågt. Jag bara undrade hur man kommit fram till siffran 15 miljoner som bolaget får köpa egendom för. Innebär det att inte fullmäktige ska yttra sig. Beloppet kan ju vara relevant för Mora Kommun, men kan vara stort för Orsas del.

Fullmäktige ska, enligt § 6, bolagsordning för Orsa Vatten o Avfall AB, få ta ställning innan beslut fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Det hör till saken att fullmäktiges ställningstagande inte är bindande för bolaget. Självklart kan det vara aktuellt med en affär som är av karaktären att KF ska ta ställning MEN i och med att det står att den typen av frågor ska behandlas av bolagsstämman så ges ägaren en möjlighet att faktiskt bestämma.

Om Orsa kommun tycker att 15 Mkr är för mycket så är de fria att fattat annat beslut.

2013-04-17

Till
Kommunfullmäktige

Ändring i bolagsordning och ägardirektiv för Orsa Vatten och Avfall AB

Sammanfattning av ärendet

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i såväl LOU (lagen om offentlig upphandling) som kommunallagen vilka innebär dels att det tidigare temporära undantaget från krav på upphandlingsförfarande mellan ägare och kommunala bolag permanentats, dels att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts.

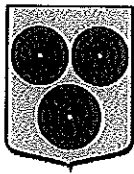
Vägledande för ändringen i LOU har varit två uppmärksammade domar i EU-domstolen. Domarna som avkunnades i de s.k Teckal-, respektive Carboteromålet gäller inköp från en leverantör som är en juridisk person eller en gemensam nämnd och som den upphandlande myndigheten äger eller är medlem i (exempelvis ett aktiebolag).

Enligt EU-domstolens rättspraxis finns möjlighet för medlemsländerna att undanta vissa avtal från upphandlingsskyldighet, trots att avtalen innebär att en upphandlande myndighet gör inköp från en enhet som formellt sett är fristående från myndigheten. Det här undantaget införs nu permanent i Sverige i och med den omarbetade paragrafen i LOU, 2 kap. 10 a §.

För att undantaget från upphandlingsskyldighet ska gälla måste följande två förutsättningar vara uppfyllda samtidigt:

- **Kontrollkriteriet**
Den upphandlande myndigheten utövar en kontroll över den juridiska personen eller den gemensamma nämnden som motsvarar den kontroll som myndigheten utövar över sin egen förvaltning.
- **Verksamhetskriteriet**
Den eventuella verksamhet som den juridiska personen eller den gemensamma nämnden utför tillsammans med någon annan än den upphandlande myndigheten endast är av marginell karaktär.

När både kontrollkriteriet och verksamhetskriteriet är uppfyllt är ett avtal mellan den upphandlande myndigheten och leverantören undantaget från begreppet upphandlingskontrakt i LOU. Sådana inköp behöver därmed inte upphandlas. Kontroll- och verksamhetskriterierna brukar även kallas för Teckal-kriterierna, efter namnet på en av parterna i det rättsfall där EU-domstolen för första gången slog fast möjligheten till detta undantag från skyldigheten att upphandla.

ORSA KOMMUN

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Vad avser ovan nämnda förändring i kommunallagen så har i 6 kap. 1 a § kommunstyrelsens uppsikt över kommunala bolag förstärkts och i 3 kap 17 § anges i en ny punkt att fullmäktige ska se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen.

De förändringar som skett i lagstiftningen ställer krav på att bolagsordning och ägardirektiv avseende Orsa Vatten och Avfall AB revideras så att det tydligt framgår att ägarna har och utövar ett stort inflytande på bolaget, att kommunstyrelsen följer upp bolagets verksamhet, att bolaget måste bedriva sin verksamhet inom ramen för de i kommunallagen angivna begränsande principerna (den kommunala kompetensen) och att ägarna har kontroll över verksamhetens mål och strategiska beslut. Detta för att uppfylla de s.k. Teckal-kriterierna och därmed kunna anlita eget bolag utan upphandlingsförfarande.

Beslutsunderlag

Förslag till bolagsordning Orsa Vatten och Avfall AB, daterat 2013-04-16, (ny text i fet kursiverad stil)

Förslag till ägardirektiv för Orsa Vatten och Avfall AB, daterat 2013-04-16.

Tjänsteförslag

1. Kommunfullmäktige godkänner förslag till bolagsordning för Orsa Vatten och Avfall AB enligt bilaga
2. Kommunfullmäktige godkänner förslag till ägardirektiv för Orsa Vatten och Avfall AB enligt bilaga

ORSA KOMMUN
Kommunledningskontoret

Göran Grå
Kommunchef

ADRESS	TELEFON	FAX	E-MAIL	BANKGIRO	ORG.NR
ORSA KOMMUN BOX 23 794 21 ORSA Besöksadress Parkgatan 1	0250-55 21 00 vxl 0250-55 2___ dir	0250-55 23 15	orsa.kommun@orsa.se	797-7200 POSTGIRO 12 42 60-1	212000-2189

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-06-18

5

Kf §
Ks §
Au § 62

Dnr 13/KK069-107

Ändring i bolagsordning, ägardirektiv samt uppdrags- och samarbetsavtal avseende Nodava AB

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i såväl LOU (lagen om offentlig upphandling) som kommunallagen vilka innebär dels att det tidigare temporära undantaget från krav på upphandlingsförfarande mellan ägare och kommunala bolag permanentats, dels att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts.

Vad avser ovan nämnda förändring i kommunallagen så har i 6 kap. 1 a § kommunstyrelsens uppsikt över kommunala bolag förstärkts och i 3 kap 17 § anges i en ny punkt att fullmäktige ska se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen.

De förändringar som skett i lagstiftningen ställer krav på att bolagsordning och ägardirektiv avseende Nodava AB revideras så att det tydligt framgår att ägarna har och utövar ett stort inflytande på bolaget, att kommunstyrelsen följer upp bolagets verksamhet, att bolaget måste bedriva sin verksamhet inom ramen för de i kommunallagen angivna begränsande principerna (den kommunala kompetensen) och att ägarna har kontroll över verksamhetens mål och strategiska beslut. Detta för att uppfylla de s.k. Teckal-kriterierna och därmed kunna anlita eget bolag utan upphandlingsförfarande.

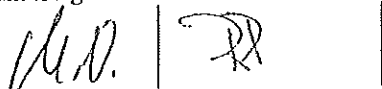
I samband med genomgång av övriga dokument rörande Nodava AB har uppmärksamats att det i uppdrags- och samarbetsavtalet behövs några redaktionella ändringar under punkten 1 innebärande dels att rätt ägare anges avseende allmänna vattenanläggningar (Orsa och Älvdalens kommuner ändras till resp kommuns ägarbolag), dels att Nodava AB även sköter avfalls- och återvinningsanläggningar. Avtalet föreslås i reviderade stycken få följande lydelse:

1 Bakgrund – st 2 "Moravatten AB, Orsa Vatten och Avfall AB och Älvdalen Vatten och Avfall AB är ägare till allmänna vattenanläggningar för respektive kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp samt avfalls- och återvinningsanläggningar och svarar för driften av dessa."

2 Uppdragets omfattning – strecksats 3 "ombesörja drift, skötsel och underhåll av Uppdragsgivarnas fastigheter och anläggningar avseende VA och renhållning inklusive återvinningscentraler."

Forts.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-06-18

6

Kf §
Ks §
Au § 62

Dnr 13/KK069-107

Forts.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

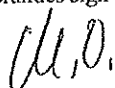
att godkänna upprättat förslag till bolagsordning för Nodava AB enligt bilaga

att godkänna upprättat förslag till ägardirektiv för Nodava AB enligt bilaga

att godkänna uppdrags- och samarbetsavtal mellan Moravatten AB, Orsa Vatten och Avfall AB, Älvdalen Vatten och Avfall AB samt Nodava AB med de förändringar som angivits ovan samt

att beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige i Mora och Älvdalen fattar samma beslut.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Förslag 2013-04-11

Bolagsordning för Nodava AB, 556794-1553

Godkänd av kommunfullmäktige i Mora kommun 2013-xx-xx

Godkänd av kommunfullmäktige i Orsa kommun 2013-xx-xx

Godkänd av kommunfullmäktige i Älvdalens kommun 2013-xx-xx

Antagen av extra bolagsstämma 2013-xx-xx

§ 1. Firma

Aktiebolagets firma är Nodava AB (Norra Dalarnas Vatten och Avfall AB).

§ 2. Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Orsa kommun, Dalarnas län.

§ 3. Verksamhetsföremål

Aktiebolaget har till föremål för sin verksamhet att, för kommuner eller kommunala företag som är ägare av bolaget

- ombesörja verksamhet inom allmänna vattentjänster innefattande produktion och distribution av renvatten samt avledning och rening av avloppsvatten enligt gällande lagar och myndighetskrav,
- ombesörja åtaganden enligt miljöbalkens avseende hushållsavfall och därmed jämförligt avfall,
- ombesörja drift, skötsel och underhåll av ägarnas fastigheter, anläggningar och övrigt material avseende VA och avfall,
- ombesörja administrations- och ekonomifunktion, marknadsföring och kundtjänst inom VA och avfall, innefattande hantering av fakturerings- och kravärenden enligt av respektive ägare och delägare antagen policy,

Bolaget ska vidare, för ägarnas räkning, ombesörja driften av respektive kommunalt bolag ägd/ägda återvinningscentral/er.

Bolaget ska tillhandahålla ägarna kvalificerad kompetens och resurser inom VA och avfallshantering samt vid anfordran medverka vid den fysiska planeringen i vatten- respektive avfallsanknutna hänseenden.

Bolaget ska därjämte efter särskilt beslut i kommuner eller kommunala företag som är ägare till bolaget kunna driva verksamhet jämförlig med ovanstående verksamhet.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare. Verksamheten ska bedrivas åt ägarna/i ägarnas ställe.

§ 4. Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunal lokaliserings-, likställighets- och självkostnadsprincip på affärsmässiga grunder fullgöra det ansvar som – till den del det ej innefattar myndighetsutövning – enligt miljöbalken och annan lagstiftning åvilar ägarna.

M.O. PR

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar utskiftas bland aktieägarna.

§ 5. Insyn i bolaget

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap tryckfrihetsförordningen samt enligt *offentlighets- och sekretesslagen*.

§ 6. Fullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksameten fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

§ 7. Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst 500 000 kronor och högst 2 000 000 kronor.

§ 8. Antal aktier

Antalet aktier *i bolaget* ska vara lägst 5 000 stycken och högst 20 000 stycken.

§ 9. Styrelse

Styrelsen ska bestå av lägst sex och högst nio ledamöter *med lika många personliga suppleanter*. Kommunfullmäktige i Mora, Orsa och Älvdalens *kommuner* utser vardera högst tre styrelseledamöter *och suppleanter*.

Ledamöterna utses för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det att val till kommunfullmäktige förrättats fram till slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Ordförande och vice ordförande utses av bolagsstämman.

§ 10. Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses *av bolagsstämman* minst en revisor och en revisorssuppleant.

Revisorns och revisorssuppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 11. Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner utse en lekmannarevisor med suppleant vardera.

§ 12. Kallelse till bolagsstämma

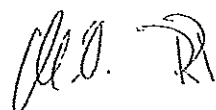
Kallelse till bolagsstämma ska ske genom brev till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 13. Utomståendes närvarorätt vid bolagsstämma

Bolagsstämman är offentlig. Bolagsstämman får dock besluta att överläggningen i visst ärende ska ske inom stängda dörrar

§ 14. Ärenden på bolagsstämman

Ordinarie bolagsstämma (årsstämma) hålles årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång

och följande ärenden ska därvid förekomma till behandling:

1. **Stämmans öppnande.**
2. Val av ordförande för stämman.
3. Upprättande och godkännande av röstlängd.
4. Val av en eller två protokolljusterare.
5. Godkännande av dagordning.
6. Prövande av om stämman blivit behörigen sammankallad.
7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport.
8. Beslut om
 - a) fastställande av resultat- och balansräkningen,
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorer och lekmannarevisorer med suppleanter.
10. Anmälan av vilka styrelseledamöter med suppleanter och lekmannarevisorer med suppleanter som utsetts av kommunfullmäktige i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.
11. **Val av revisor och revisorssuppleant**
12. Val av ordförande och vice ordförande i styrelsen.
13. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

§ 15. Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman:

- **årligt fastställande av handlingsprogram med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren**
- **fastställande av budget för verksamheten**
- **ram för upptagande av krediter**
- **ställande av säkerhet**
- **bildande av bolag**
- **köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant**
- **köp eller försäljning av fast egendom överstigande ett belopp om 1 000 000 kronor exkl moms per affärstillfälle**
- **andra köp, förvärv eller upplåtelse än som nämnts ovan överstigande ett värde av 1 000 000 kronor per affärstillfälle**
- **beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt**

§ 16. Räkenskapsår

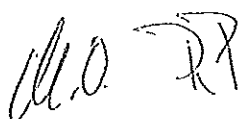
Aktiebolagets räkenskapsår ska vara 1 januari - 31 december.

§ 17. Firmateckning

Firman tecknas förutom av styrelsen av två styrelseledamöter i förening samt av styrelseledamot i förening med verkställande direktören. Verkställande direktören äger alltid rätt att teckna bolagets firma inom ramen för den löpande förvaltningen.

§ 18. Hembud

Hembudsskyldighet

Har aktie – oavsett fångets art – övergått till ny ägare ska aktien genast av förvärvaren hembjudas till aktieägarna till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien ska därvid styrkas. Anmälan ska även innehålla uppgift om villkoren för äganderättsövergången och den ersättning som lämnats för aktien samt de villkor som förvärvaren ställer för inlösen.

När anmälan gjorts om akties övergång ska detta genom styrelsens försorg genast antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan. Bolaget ska lämna en underrättelse om hembudet till varje lösningsberättigad med känd postadress med anmodan till den, som önskar begagna lösenrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolagets styrelse inom två månader räknat från anmälan till styrelsen om akties övergång. Erbjudandet om hembud får inte utnyttjas för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar.

Företräde mellan flera lösningsberättigade

Anmälan om lösningsrätt ska genom styrelsens försorg genast antecknas i aktieboken med uppgift om dagen för anmälan. Anmäler sig flera lösningsberättigade ska samtliga aktier så långt det är möjligt fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare innehav av aktier i bolaget. Återstående aktier fördelas genom lottning av aktiebolagets styrelse eller, om någon lösningsberättigad begär det, av notarius publicus.

Lösenbelopp och betalning

Lösenbeloppet ska utgöras, där fångets art är köp, av köpeskillingen. Om parterna inte kommer överens bestäms köpeskillingen i den ordning lagen (1991:116) om skiljeförfarande stadgar. Lösenbeloppet ska betalas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Talan i fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag då lösningsanspråket framställdes hos bolaget.

När det står klart att lösenrätten inte utnyttjats äger den som gjort hembudet rätt att bli registrerad för aktien.

Under hembudstiden har överlåtaren rätt att utöva rösträtten och därmed sammanhängande rättigheter för aktien.

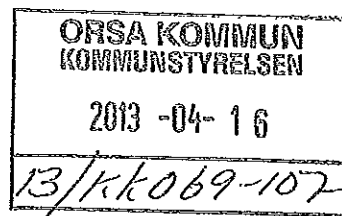
§ 19. Inspektionsrätt

Kommunstyrelserna i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 20. Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Förslag 2013-04-11

Ägardirektiv avseende Nodava AB

Detta ägardirektiv avser Nodava AB, (556794-1553), nedan kallat bolaget, och har fastställts på bolagsstämma 2013-xx-xx

1. Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs, genom respektive kommuns ägarbolag, av Mora, Orsa och Älvdalens kommuner. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordning, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige i ägarkommunerna, fastställda av bolagsstämman.

2. Kommunernas direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv såvida de inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning (exempelvis aktiebolagslagen eller offentlighets- och sekretesslagen) eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

3. Kommunens ledningsfunktion

Bolaget står enligt 6 kap 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen i var och en av ägarkommunerna. Kommunstyrelserna utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelserna har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som de begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att kommunstyrelserna enligt 6 kap 1 a § kommunallagen har att fatta årliga beslut om huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

4. Offentlighet och sekretess

Bolaget omfattas av offentlighetsprincipen. Beslut om avslag på begäran att lämna ut eller ta del av handling ska fattas av VD eller annan person om VD så beslutar.

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

5. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får heller inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Bolagets verksamhet framgår av bolagsordningen § 3. Vad avser uppdraget att ombesörja ägarkommunernas åtaganden enligt miljöbalken avseende hushållsavfall och därmed jämförligt avfall ingår i uppgifterna att

- aktivt genomföra ägarkommunernas avfallsplaner samt initiera erforderliga förändringar och uppdateringar av renhållningsföreskrifterna och avfallsplanen för kommunen,
- utforma förslag till VA- och renhållningstaxa åt respektive ägarbolag,
- arbeta för att bidra till att uppnå EU:s, nationella och lokala miljömål,
- Informera allmänheten, företag, skolor, bostadsföretag med flera om miljöfrågor relaterade till avfallsområdet, kommunens avfallsplan och bolagets egen verksamhet,
- i dialog med hushållskunder tillhandahålla optimala lösningar för hållbar, kretsloppsanpassad återvinning så att kunden på ett enkelt och miljöriktigt sätt kan hantera sitt avfall.

6. Bolagets ändamål

Syftet med och målsättningen för bolagets verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen att

- minimera de negativa effekterna på människors hälsa och på miljön vid generering och hantering av avfall och avloppsslam,
- minska resursanvändningen och främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin, i enlighet med direktiv 2008/98/EG,
- även i övrigt uppfylla de mål som anges i art. 191-193 i EUF-fördraget, avfallsdirektivet 2008/98/EG och i svensk miljölagstiftning.

I sin verksamhet ska bolaget iaktta livscykelänkandet. Bolaget ska eftersträva att vara ledande inom sitt verksamhetsområde, bl.a. genom att se till att verksamheten tar sin utgångspunkt i ett miljömässigt modernt förhållningssätt.

Bolaget är ett rent driftbolag för VA- och avfallstjänster och ska inte äga någon fast egendom.

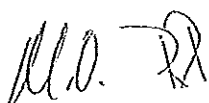
7. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige i ägarkommunerna får ta ställning innan sådana beslut fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningsområdet i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamheter om huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelserna i ägarkommunerna.

8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa

hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsernas uppsikt och beslut enligt 6 kap 1 och 1 a §§.

9. Granskningsrapporten

Det åligger bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig över huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska genast uppmärksamma kommunstyrelserna på om bolaget brister i det avseende som omnämns i första stycket.

10. Ekonomiska mål

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom intäkter från utförda tjänster.

Bolaget ska nå ett nollresultat i verksamheten. Ägarna har inget avkastningskrav på insatt kapital i bolaget.

Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på minst 10 %.

11. Finansiering

Bolagets verksamhet finansieras via intäkter. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunerna kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

VA- och renhållningstaxan ska antas av kommunfullmäktige för respektive kommun.

12. Information och ägardialog

Ägarna ska fortlöpande hållas informerade av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med ägarna om omständigheterna så påkallar.

Bolaget ska till kommunstyrelserna redovisa bolagets ställning och resultat per den 31/3 och 31/7. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunerna på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.

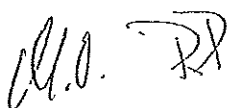
Kommunstyrelserna ska utan dröjsmål få del av

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsesammanträde
- Bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna.

Bolagets presidium, VD och vid behov andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid så kallat ägarrådsmöte. Bolaget kallar till ägarrådsmöte minst två gånger per år. Ägarna ska representeras av representanter från respektive kommun.

13. Budget och verksamhetsplan

Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre

räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Fastställd verksamhetsplan och budget ska tillställas ägarkommunerna senast den 31 december.

14. Kommunal koncernredovisning och budget

Bolaget ska till ägarkommunerna lämna de uppgifter som av kommunerna bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport enligt lag (1997:614) om kommunal redovisning.

Bolaget ska till ägarkommunerna lämna de uppgifter som av respektive kommun bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens budget.

15. Suppleanternas inträdande

Suppleanterna är personliga. Om personlig suppleant inte kan inträda ska annan suppleant från den kommunen som ledamöten företräder inträda.

Suppleant ska kallas till styrelsens sammanträden. Icke tjänstgörande suppleant har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

Suppleant som ej tjänstgör ska åläggas att iaktta samma tystnads- och lojalitetsplikt som ledamot har.

16. Taxa för kopiering av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Orsa kommun vid var tid gällande taxan för kopiering av allmänna handlingar som begärs ut av enskild.

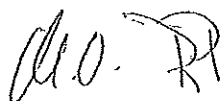
§ 17. Arkivreglemente

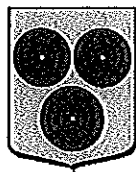
Orsa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Orsa kommun.

§ 18. Bolagsstämma

Bolaget ska årligen senast före utgången av juni månad hålla årsstämma. Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske. Information om bolagsstämma med angivande av tid och plats samt dagordning ska publiceras på bolagets webbplats senast två veckor i förväg.

ORSA KOMMUN

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

2013-04-17

Till
Kommunfullmäktige

Ändring i bolagsordning, ägardirektiv samt uppdrags- och samarbetsavtal avseende Nodava AB

Sammanfattning av ärendet

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i såväl LOU (lagen om offentlig upphandling) som kommunallagen vilka innebär dels att det tidigare temporära undantaget från krav på upphandlingsförfarande mellan ägare och kommunala bolag permanentats, dels att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts.

Vägledande för ändringen i LOU har varit två uppmärksammade domar i EU-domstolen. Domarna som avkunnades i de s.k Teckal-, respektive Carboteromålet gäller inköp från en leverantör som är en juridisk person eller en gemensam nämnd och som den upphandlande myndigheten äger eller är medlem i (exempelvis ett aktiebolag).

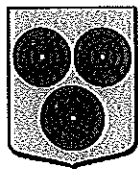
Enligt EU-domstolens rättspraxis finns möjlighet för medlemsländerna att undanta vissa avtal från upphandlingsskyldighet, trots att avtalen innebär att en upphandlande myndighet gör inköp från en enhet som formellt sett är fristående från myndigheten. Det här undantaget införs nu permanent i Sverige i och med den omarbetade paragrafen i LOU, 2 kap. 10 a §.

För att undantaget från upphandlingsskyldighet ska gälla måste följande två förutsättningar vara uppfyllda samtidigt:

- **Kontrollkriteriet**
Den upphandlande myndigheten utövar en kontroll över den juridiska personen eller den gemensamma nämnden som motsvarar den kontroll som myndigheten utövar över sin egen förvaltning.
- **Verksamhetskriteriet**
Den eventuella verksamhet som den juridiska personen eller den gemensamma nämnden utför tillsammans med någon annan än den upphandlande myndigheten endast är av marginell karaktär.

När både kontrollkriteriet och verksamhetskriteriet är uppfyllt är ett avtal mellan den upphandlande myndigheten och leverantören undantaget från begreppet upphandlingskontrakt i LOU. Sådana inköp behöver därmed inte upphandlas. Kontroll- och verksamhetskriterierna brukar även kallas för Teckal-kriterierna, efter namnet på en av parterna i det rättsfall där EU-

ADRESS	TELEFON	FAX	E-MAIL	BANKGIRO	ORG.NR
ORSA KOMMUN				797-7200	
BOX 23	0250-55 21 00 vxl			POSTGIRO	
794 21 ORSA	0250-55 2___ dir	0250-55 23 15	orsa.kommun@orsa.se	12 42 60-1	212000-2189
Besöksadress					
Parkgatan 1					

domstolen för första gången slog fast möjligheten till detta undantag från skyldigheten att upphandla.

Vad avser ovan nämnda förändring i kommunallagen så har i 6 kap. 1 a § kommunstyrelsens uppsikt över kommunala bolag förstärkts och i 3 kap 17 § anges i en ny punkt att fullmäktige ska se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen.

De förändringar som skett i lagstiftningen ställer krav på att bolagsordning och ägardirektiv avseende Nodava AB revideras så att det tydligt framgår att ägarna har och utövar ett stort inflytande på bolaget, att kommunstyrelsen följer upp bolagets verksamhet, att bolaget måste bedriva sin verksamhet inom ramen för de i kommunallagen angivna begränsande principerna (den kommunala kompetensen) och att ägarna har kontroll över verksamhetens mål och strategiska beslut. Detta för att uppfylla de s.k. Teckal-kriterierna och därmed kunna anlita eget bolag utan upphandlingsförfarande.

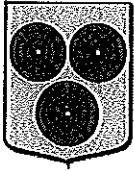
I samband med genomgång av övriga dokument rörande Nodava AB har uppmärksammats att det i uppdrags- och samarbetsavtalet behövs några redaktionella ändringar under punkten 1 innebärande dels att rätt ägare anges avseende allmänna vattenanläggningar (Orsa och Älvdalens kommuner ändras till resp kommuns ägarbolag), dels att Nodava AB även sköter avfalls- och återvinningsanläggningar. Avtalet föreslås i reviderade stycken få följande lydelse:

1. *Bakgrund – st 2* ”Moravatten AB, **Orsa Vatten och Avfall AB och Älvdalen Vatten och Avfall AB** är ägare till allmänna vattenanläggningar för respektive kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp **samt avfalls- och återvinningsanläggningar** och svarar för driften av dessa.”
2. *Uppdragets omfattning – strecksats 3* ”ombesörja drift, skötsel och underhåll av Uppdragsgivarnas fastigheter och anläggningar avseende VA och renhållning **inklusive återvinningscentraler.**

Beslutsunderlag

Förslag till bolagsordning Nodava AB, daterat 2013-04-11, (ny text i fet kursiverad stil)
Förslag till ägardirektiv för Nodava AB, daterat 2013-04-11, (ny text i fet kursiverad stil)
Uppdrags- och samarbetsavtal daterat 2009-11-30

ADRESS	TELEFON	FAX	E-MAIL	BANKGIRO	ORG.NR
ORSA KOMMUN BOX 23 794 21 ORSA Besöksadress Parkgatan 1	0250-55 21 00 vxl 0250-55 2___ dir	0250-55 23 15	orsa.kommun@orsa.se	797-7200 POSTGIRO 12 42 60-1	212000-2189

ORSA KOMMUN
KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tjänsteförslag

1. Kommunfullmäktige godkänner förslag till bolagsordning för Nodava AB enligt bilaga, daterad 2013-04-11
2. Kommunfullmäktige godkänner förslag till ägardirektiv för Nodava AB enligt bilaga, daterad 2013-04-11
3. Kommunfullmäktige godkänner uppdrags- och samarbetsavtal mellan Moravatten AB, Orsa Vatten och Avfall AB, Älvdalen Vatten och Avfall AB samt Nodava AB med de förändringar som angivits ovan
4. Detta beslut gäller under förutsättning att kommunfullmäktige i Mora och Älvdalen fattar samma beslut.

ORSA KOMMUN
Kommunledningskontoret

Göran Grå
Kommunchef

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-06-18

7

Kf §

Ks §

Au § 63

Dnr 13/KK070-003

Revidering av kommunstyrelsens reglemente

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i kommunallagen innebärande att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts.

Förändringarna berör 6 kap. 1 § där en ny § 1 a införs innebärande att kommunstyrelsen i årliga beslut ska dels bedöma verksamheten i förhållande till det ändamål fullmäktige har fastställt, dels verksamheten i förhållande till de kommunala befogenheterna.

De förändringar som skett i lagstiftningen innebär att kommunstyrelsens reglemente behöver kompletteras med skrivningar rörande uppsikten av sina bolag samt hur kommunstyrelsen till fullmäktige ska rapportera bolagens verksamhet och ekonomiska ställning. De tillkommande punkterna i reglementet har införts under § 3 (styrfunktionen) och § 9 (ansvar och rapporteringsskyldighet).

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta upprättat förslag till reviderat reglemente för kommunstyrelsen enligt bilaga samt

att det reviderade reglementet ska gälla från och med den dag kommunfullmäktige antar detsamma.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

REGLEMENTE FÖR KOMMUNSTYRELSEN

Antaget av kommunfullmäktige 2010-11-29, § 73
reviderat 2011-05-30, § 25

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

KOMMUNSTYRELSENS ÖVERGRIPANDE FUNKTION

Ledningsfunktionen

1 § Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

2 § I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda och samordna bl a

- utveckling av den kommunala demokratin
- personalpolitiken
- den översiktliga planeringen och detaljplaneringen samt användningen av mark och vatten
- trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning
- informations- och turismverksamheten
- kulturverksamheten
- arbetet med att reformera det kommunala regelbeståndet
- arbetet med att effektivisera administrationen
- utvecklingen av IKT-system
- utvecklingen av brukarinflytande samt
- den kommunala beredskapsplanläggningen.

Kommunstyrelsen skall vidare med uppmärksamhet följa

- mark och bostadspolitikerna och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas
- energiplaneringen samt främja energi hushållningen

M.O. RA

- miljö- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen
- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas
- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård
- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas
- fritidspolitiken och verka för en god fritidsverksamhet i kommunen.

Styrfunktionen

3 § I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd
- övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt
- tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret
- ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och förvaltningscheferna
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de **företag och stiftelser som** kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- **löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17-18 §§ kommunallagen är uppfyllda beträffande de aktiebolag kommunen innehar aktier i**
- **årligen, senast i samband med behandling av årsredovisningen, i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i enligt 3 kap 17-18 §§ kommunallagen under föregående kalenderår har varit**

Handwritten signature

förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges kommunfullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder

- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag (**bolag, föreningar**, stiftelser) som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

U.O. RP

KOMMUNSTYRELSENS ÖVRIGA VERKSAMHETER

Ekonomisk förvaltning

4 § Kommunstyrelsen skall ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av fullmäktige meddelade föreskrifter härför.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl.a. att

- tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden.
- underhålla och förvalta sin lösa egendom och kommunens samlade fasta egendom
- upphandla kommunens behov av bygg- och anläggningsentreprenader

Personalpolitiken

5 § Kommunstyrelsen skall ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl a att

- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och § 38 lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- beslut om stridsåtgärd
- avgöra frågor om folkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- lämna uppdrag som avses i den kommunala delegationslagen (1954:130)

M.O. RA

- verka och svara för utveckling och samordning av personaladministrationen
- kalla till central samverkansgrupp
- ge råd och biträde i personalpolitiska frågor
- följa frågor rörande kommunens förvaltningsorganisation övrig förvaltning

6 § Uppgifter enligt speciallagstiftning

Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd, räddningsnämnd och krisledningsnämnd

Kommunstyrelsen svarar för räddningstjänsten samt fullgör de övriga uppgifter som enligt lag skall fullgöras av den kommunala nämnd som svarar för räddningstjänsten.

Kommunstyrelsen svarar för låne- och bidragsgivningen till bostadsförsörjningen.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen är även personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen inom sitt verksamhetsområde.

Kommunstyrelsen svarar för kommunens anslagstavla.

Kommunstyrelsen företräder kommunen som part eller utövar föreskriven tillsyn i det fall annan nämnd på grund av bestämmelse i lag eller annan författning är förhindrad att bestämma om rättigheter eller skyldigheter för kommunen därför att nämnden företräder denna som part eller själv bedriver verksamheten.

Kommunstyrelsen fullgör de trafikuppgifter som avses i 1 §, lagen (1978:244) om nämnd för vissa trafikfrågor

7 § Övrig verksamhet

Kommunstyrelsen har vidare hand om

- sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen näringslivet i kommunen
- kommunens centrala informationsverksamhet
- reformering av kommunstyrelsens regelbestånd och utformningen av fullmäktiges handlingar
- ärenden angående kommunens heraldiska vapen

U.O. R

- att medge utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxtion av inteckningar samt utbyte av pantbrev och andra jämförliga åtgärder
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.
- den kommunaltekniska verksamheten gator och vägar samt parker
- fritidsverksamhet
- flygplatsen
- trafiksäkerhetsfrågor
- energiplanering och energiförsörjning samt att främja energihushållningen inom förvaltningens verksamheter

Delegering från kommunfullmäktige

8 § Kommunstyrelsen skall besluta i följande grupper av ärenden

- köp, försäljning, byte, fastighetsbildning, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel inom av kommunfullmäktige fastställd ram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt
- i förköpsärenden besluta avstå från att utöva förköpsrätt samt under kommunfullmäktiges sommaruppehåll besluta i förköpsärenden
- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- ingå borgen till stöd för bostadsförsörjningen
- styrelsens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- på begäran av en nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen
- i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal

Cl.O. R

- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige.

ANSVAR OCH RAPPORTERINGSSKYLDIGHET

9 § Kommunstyrelsen skall se till att verksamheten bedrivs enligt med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Kommunstyrelsen skall *regelmässigt* till fullmäktige rapportera hur verksamheten *i kommunen och de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intressen i* utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

U.O. RP

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER

Sammansättning

10 § Kommunstyrelsen består av tretton ledamöter och tretton ersättare.

Ersättarnas tjänstgöring

11 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe

Om inte ersättarna väljs proportionellt skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ej tjänstgörande ersättare har närvarorätt och yttranderätt vid nämndens sammanträden.

12 § En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

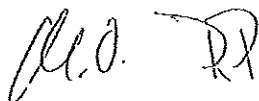
Inkallande av ersättare

13 § En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till kommunstyrelsens sekreterare eller någon annan anställd vid kommunstyrelsens kansli som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden

14 §

Om varken ordföranden eller vice ordförandena kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, fullgör den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid ordförandens uppgifter. Om två ledamöter suttit lika länge gäller att den äldste ledamoten fullgör ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträdena

15 § Tidpunkt

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

16 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen skall på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen skall åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordförandena kan kalla till sammanträde skall den som varit ledamot i kommunstyrelsen under längst tid göra detta. Om två ledamöter suttit lika länge gäller att den äldste skall kalla till sammanträde

Ordföranden

17 § Det åligger kommunstyrelsens ordförande att

- närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt

U. O. RA

- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Kommunstyrelsens ordförande får närvara vid sammanträde med de nämnder som fullmäktige angivit i särskilt beslut. Ordföranden får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunalråd

18 § Kommunstyrelsens ordförande skall vara kommunalråd.

Kommunalrådet skall på heltid ägna sig åt uppdrag för kommunen samt uppdrag som är förenliga med uppdraget som kommunalråd.

Justering av protokoll

19 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan styrelsen justerar den.

Reservation

20 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

21 § Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kanslichefen eller annan anställd som styrelsen bestämmer.

Undertecknande av handlingar

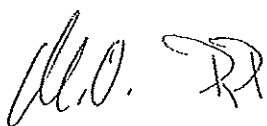
22 § Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av kommunstyrelsen skall undertecknas av ordföranden eller vid förfall av denna av vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som styrelsen bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som skall underteckna handlingar.

Utskott

23 § Inom kommunstyrelsen skall finnas ett eller flera utskott.

Utskottet består av fem ledamöter och fem ersättare.

24 § Kommunstyrelsen väljer för den tid styrelsen bestämmer bland utskottets ledamöter en ordförande och två vice ordföranden.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

25 § Ej tjänstgörande ersättare har närvarorätt och yttranderätt vid utskottets sammanträden.

Ersättare skall inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, skall fyllnadsval snarast förrättas.

26 § Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden skall också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst tre ledamöter begär det.

Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

27 § De ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av utskottet om beredning behövs.

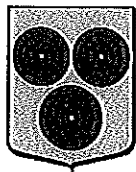
Ordföranden eller kanslichefen överlämnar sådana ärenden till utskottet.

När ärendet beretts skall utskottet lägga fram förslag till beslut.

Närvarorätt

28 § Vid kommunstyrelsens och arbetsutskottets sammanträden får, i den mån inte styrelsen eller utskottet för särskilt fall beslutar annat, styrelsens förvaltningschefer vara närvarande med rätt att delta i överläggningarna.

U.D. RP

ORSA KOMMUN
KOMMUNLEDNINGSKONTORET

2013-04-17

Till
Kommunfullmäktige

Revidering av kommunstyrelsens reglemente

Sammanfattning av ärendet

Med ikraftträdande den 1 januari 2013 har förändringar införts i kommunallagen innebärande att kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av sina bolag skärpts. Förändringarna berör 6 kap. 1 § där en ny § 1 a införs innebärande att kommunstyrelsen i årliga beslut ska dels bedöma verksamheten i förhållande till det ändamål fullmäktige har fastställt, dels verksamheten i förhållande till de kommunala befogenheterna.

De förändringar som skett i lagstiftningen innebär att kommunstyrelsens reglemente behöver kompletteras med skrivningar rörande uppsikten av sina bolag samt hur kommunstyrelsen till fullmäktige ska rapportera bolagens verksamhet och ekonomiska ställning. De tillkommande punkterna i reglementet har införts under § 3 (styrfunktionen) och § 9 (ansvar och rapporteringsskyldighet).

Beslutsunderlag

Förslag till reglemente för kommunstyrelsen, daterat 2013-04-16, (ny text i fet kursiverad stil)

Tjänsteförslag

1. Kommunfullmäktige antar förslag till nytt reglemente för kommunstyrelsen enligt bilaga
2. Reviderat reglemente gäller från och med den dag fullmäktige antagit detsamma

ORSA KOMMUN
Kommunledningskontoret

Göran Grå
Kommunchef

ADRESS	TELEFON	FAX	E-MAIL	BANKGIRO	ORG.NR
ORSA KOMMUN BOX 23 794 21 ORSA Besöksadress Parkgatan 1	0250-55 21 00 vxl 0250-55 2___ dir	0250-55 23 15	orsa.kommun@orsa.se	797-7200 POSTGIRO 12 42 60-1	212000-2189

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-08-20

6

Kf §
Ks §
Au § 81

Dnr 13/KK097-730

Valfrihetssystem enligt LOV

Socialstyrelsen har för år 2013 ställt till förfogande ytterligare stimulansmedel för arbetet med LOV. Kommuner, som tidigare sökt medel, manas att presentera en plan för hur man har använt tidigare ansökta medel och ansöka om ytterligare resurser för de uppdrag man avser arbeta med i syfte att implementera LOV-lagen om valfrihetssystem.

LOV står för Lag Om valfrihetssystem och trädde ikraft 2009-01-01.

Vid ytterligare en ansökan om medel, krävs att Orsa kommun fastlägger en viljeinriktning om vad som återstår i arbetet mot en implementering av LOV och vilka steg man har tänkt sig företa innan införandet av lagen om valfrihetssystem.

Utredare Ramón Pérez Cortés har i tjänsteskrivelse 2013-04-24 föreslagit att socialnämnden beslutar anta sex åtgärds punkter i syfte att implementera LOV i kommunen.

Socialnämnden har 2013-05-29, § 50, föreslagit att kommunstyrelsen beslutar anta följande punkter (2-5 i förslaget):

- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerhetsställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagna organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.
- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot det av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.

och att inte anta följande punkter (1 och 6 i förslaget):

- En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-08-20

7

Kf §
Ks §
Au § 81

Dnr 13/KK097-730

Forts.

Arbetsutskottet konstaterar att endast punkterna 1 och 6, "En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV" samt att socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel, är en fråga för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Övriga punkter kan socialnämnden själv besluta om.

Marie Olsson yrkar att att-satserna 1 och 6 avslås i enlighet med socialnämndens förslag.

Mikael Thalín yrkar bifall till att-satserna 1 och 6.

Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och Mikael Thalíns yrkande och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med hennes eget yrkande.

Votering begärs.

Följande propositionsordning godkänns: Den som stödjer Marie Olssons yrkande röstar ja och den som stödjer Mikael Thalíns yrkande röstar nej. Omröstningen utfaller med tre nej-röster (Mikael Thalín, Håkan Yngström och Ronnie Persson) och två ja-röster (Marie Olsson och Anders Rosell).

Arbetsutskottet föreslår således kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta en viljeinriktning om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV samt

att uppdra till socialnämnden att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden
Socialnämndens arbetsutskott

2013-05-29

2013-05-08

ORSA KOMMUN ^{sta} KOMMUNSTYRELSEN 2013 -06- 04 5 13/KK097-730

Sn § 50
Au § 69

Valfrihetssystem enligt LOV

Socialstyrelsen har för år 2013 ställt till förfogande ytterligare stimulansmedel för arbetet med LOV. Kommuner, som tidigare sökt medel, manas att presentera en plan för hur man har använt tidigare ansökta medel och ansöka om ytterligare resurser för de uppdrag man avser arbeta med i syfte att implementera LOV-lagen om valfrihetssystem.

Vid ytterligare en ansökan om medel, krävs att Orsa kommun fastlägger en viljeinriktning om vad som återstår i arbetet mot en implementering av LOV och vilka steg man har tänkt sig företa innan införandet av lagen om valfrihetssystem.

Denna tjänsteskrivelse beskriver vad som hittills gjorts och vad som återstår att arbeta med innan kommunen kan iföra LOV.

Ett konkret förslag presenteras för hur en ny ansökan till Socialstyrelsen presenteras i syfte att fullfölja företagna åtgärder.

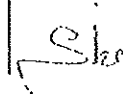
Förslag till beslut

Au föreslår Socialnämnden föreslå kommunstyrelsen att anta följande punkter till beslut:

- En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementering av LOV.
- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagen organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.
- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot de av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

forts

Justerandes sign

exp 130604/1h
Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden
Socialnämndens arbetsutskott

2013-05-29
2013-05-08

8
6

forts

Sn § 50
Au § 69

Anne-Marie Fröjdh (C) yrkar på att föreslå socialnämnden att anta alla punkter

Beslut

Arbetsutskottet föreslår socialnämnden föreslå kommunstyrelsen besluta att anta följande punkter 2-5

- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerhetsställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagna organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.
- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot det av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.

Arbetsutskottet föreslår socialnämnden föreslå kommunstyrelsen att inte anta punkt 1 och 6

- En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Ramón Péres Cortés och Annelie Pettersson går igenom vad de gjort under utredningstiden samt resultatet av detta och vad som behöver göras för att få en behovsorienterad hemtjänst.

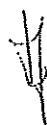
Beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta enligt arbetsutskottets förslag att anta följande punkter 2-5

- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerhetsställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagna organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.
- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot det av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.

forts

Justerandes sign

Ske

exp 130604/1h
Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

2013-05-29

9

Socialnämndens arbetsutskott

2013-05-08

6

forts

Sn § 50

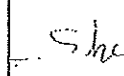
Au § 69

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att inte anta punkt 1 och 6.

- En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Jan-Olof Nises (C) reserverar sig mot beslutet.

Justerandes sign

exp 130604/1h
Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse, om valfrihetssystem enligt LOV i Orsa kommun

Sammanfattning

Socialstyrelsen har för år 2013 ställt till förfogande ytterligare stimulansmedel för arbetet med LOV. Kommuner, som tidigare sökt medel, manas att presentera en plan för hur man har använt tidigare ansökta medel och ansöka om ytterligare resurser för de uppdrag man avser arbeta med i syfte att implementera LOV-lagen om valfrihetssystem.

Vid ytterligare en ansökan om medel, krävs att Orsa kommun fastlägger en viljeinriktning om vad som återstår i arbetet mot en implementering av LOV och vilka steg man har tänkt sig företa innan iförandet av lagen om valfrihetssystem.

Denna tjänsteskrivelse beskriver vad som hittills gjorts och vad som återstår att arbeta med innan kommunen kan införa LOV.

Ett konkret förslag presenteras för hur en ny ansökan till Socialstyrelsen presenteras i syfte att fullfölja företagna åtgärder.

Bakgrund

Socialförvaltningarna i kommunerna Orsa och Älvdalen initierade, på politiskt uppdrag, under 2012 ett projekt i syfte att undersöka förutsättningarna för införande av ett valfrihetssystem inom hemtjänsten. Med stöd i LOV (lagen om valfrihetssystem) och med ekonomiskt stöd från Socialstyrelsen, utredde kommunerna förutsättningarna för ett införande av ett valfrihetssystem.

Utredningen (*Att välja sin egen utförare*) påvisade kommunernas behov av en revision av socialförvaltningens organisation, samt revision av hemtjänstens organisation för att anpassa dessa mot en beställar- och utförarfunktion innan ett införande av ett valfrihetssystem var möjligt.

Hemtjänsten i Orsa kommun, visade undersökningen, behövde arbeta med flera organisatoriska problem, av vilka flertalet kunde hemföras till behov av ledning och struktur.

Åtgärdsplan

Ett uppdrag utformades för utarbetandet av en åtgärdsplan för Orsa kommun, som presenterades under hösten 2012. Åtgärdsplanen visade på inrättandet av funktioner inom socialförvaltningen i syfte att utarbeta en organisationsstruktur som hemtjänsten kunde börja justera sig till.

Förslaget som lades fram förespråkade också om inrättandet av en *koalltetsenhet* eller funktion med *koalltetsuppdrag mot hemtjänsten*, samt att den egna hemtjänsten skapade ekonomisk dimensionering av de uppdrag som verksamheten utförde.

Dimensionering och omställning

Åtgärdsplanen arbetade med utgångspunkten att ett omställningsarbete inom hemtjänsten var nödvändigt, oavsett om verksamheten konkurrerades ut.

En omställning som till stor del handlar om att få en dimensionering av kommunens egen hemtjänst inom de uppdragsområden som verksamheten idag har. Det betyder att man är i behov av att identifiera vilka uppdrag som hemtjänsten idag åtar sig, och som inte är specificerade i utposter med konkreta verifieringar, och som därför inte har ekonomiskt underlag.

Hemtjänsten som verksamhet har fått utföra uppdrag som inte har haft konteringsgrund, vilket har betytt att verksamheten har finansierat dessa åtaganden med intäktstillförlor från lagstadgade uppdrag, alltså biståndsbeviljade uppdrag. Ett sådant åtagande har till exempel varit *trygghetslarmet*, som hemtjänsten har till sitt uppdrag att förvalta. Det har inte funnits ett ekonomiskt underlag att hämta resurser från, eftersom funktionen *trygghetslarm* inte varit dimensionerad enligt de åtaganden som uppstår i samband med uttryckning, utan enbart varit en tjänst mot individen med en månadsavgift kopplad till beslutet om larm.¹

Behovsorienterad äldreomsorg

Socialstyrelsen har i flera rapporter och direktiv påpekat behovet av att tillhandahålla en kommunal äldreomsorg som utgår från individens behov och i mindre grad utformat efter vad individer kan förvänta sig få av kommunen. Detta har man kallat för insatsfokusering och något som kommunernas biståndshandläggning ska lämna bakom sig. Kommunernas biståndshandläggning

¹ När en person larmar uppstår det insatser och dessa insatser definierar kostnader som inte har ekonomisk dimensionering. Det går alltså åt resurser som inte hemtjänsten får ekonomisk kompensering för.

kommer därmed att påbjudas implementering av ICF metoden och ICF systemet. Första implementeringssteg av ICF kommer att handla just om behovsorientering.²

Behovsorienterad äldreomsorg eftersträvar alltså att ge individer större inflytande över sina beslut, avseende beslutet om bistånd men framförallt i utformningen av beviljade tjänster. Behovet över att ha en hemtjänst som organiserats enligt dessa direktiv blir oerhört nödvändig.

Prestationsbaserad organisation

Omställningsprocessen i hemtjänsten är i många fall ett villkor för att verksamheten bland annat ska kunna leva upp till de krav som ställs på revision och ekonomisk balans, oavsett om kommuner beslutar sig för att införa valfrihetssystem. Omställning till en behovsorienterad äldreomsorg bottnar i ett annat sätt att tänka i frågan om vem som äger beslutet om hemtjänst. Emedan verksamheten idag har i stort sätt själv beslutat om hur och när insatser ska utgå mot individ så är individens önskemål och inflytande över besluten i en behovsorienterad äldreomsorg av avgörande betydelse.

Detta nödvändiggör att hemtjänsten organiserar sig enligt de normer som bäst svarar upp mot en beställare- och utförarorganisation. En organisation som förstår att dimensionera sin verksamhet efter uppdragsvolymen och övriga uppdrag som är identifierade som åtaganden i hemtjänsten; men som också är sanktionerade av den politiska ambitionen om innehålllet av den äldreomsorgen som Orsa kommun fastslår.

En verksamhet som ersätts efter prestation kräver mycket väldefinierade funktioner. Det kräver att alla de som arbetar inom verksamheten är införstådda med de villkor som är ställda och arbetar enligt principerna som fastställs, av nämnden; gemensamt; av kvalitetspolicyn etc.

Den prestationsbaserade organisationen har betoning på kund och på utförande av uppdrag, bemötande och dess värderingar samt fokus på flexibilitet och effektivitet. Vikten läggs därför på att skapa rutiner och förförståelsesfärer som sätter i första rum individuella värden, vilka ses som avgörande för organisationens existens.

System och verifikationsunderlag står, i en prestationsbaserad organisation, till förfogande för individens väl och bildar underlag för både debitering men i första hand utgör verifikationsunderlagen ett kvitto på verksamhetens syn på rättssäkerhet.

² ICF – International classifications of functioning, är en internationell systematisering som rangordnar olika kroppsfunktioner och medicinska förhållanden hos människokroppen. Systemet identifieras och förstås av sakkunniga oavsett språk eller kultur. Systematiseringen tillåter säkerhetsställandet av åtgärder och ingripanden mellan olika medicinska grupper; sociala eller kulturella skillnader.

Vad är LOV

LOV- lagen om valfrihetssystem är en lag som öppnar för att kommuner ska kunna bjuda in externa aktörer att utföra tjänster eller andra verksamheter inom bestämda områden, till en på förhand bestämd ram av villkor. Införandet av LOV är inte ett påbud för kommuner, utan bygger på frivillighet och det är upp till kommuner själva att bestämma om införande. Likaså är det upp till kommunen att fastslå hur införandet ska se ut och villkoren som är att uppfylla för aktörer som vill vara med och delta i ett gemensamt valfrihetssystem.

Ett mycket viktigt moment, i frågan om LOV, är att lagstiftningen avser ge medborgarna större inflytande i vilka aktörer man vill välja som utförare av de tjänsterna man blir biståndsbeviljad eller har enligt lag rätt till.³

LOV upphandlar inte kvantitet utan enbart möjligheten för medborgare att välja de företag som finns inom ett valfrihetssystem.

Kommunen kan aldrig avsäga sig ansvar över de funktioner som kommunen väljer att upphandla enligt LOV. Detta betyder att oavsett vilka aktörer som utför tjänster inom ett valfrihetssystem så är det kommunen som har det yttersta ansvaret för att kvalitet, införandet och fastställda krav uppfylls.

Ett valfrihetssystem

Valfrihetssystem enligt LOV är ett alternativ till upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och kan tillämpas på bland annat omsorgs- och stödverksamhet för äldre och för personer med funktionsnedsättning samt på hälso- och sjukvårdstjänster.

Kravspecifikation - förfrågningsunderlag

Upprättandet av ett valfrihetssystem handlar om att skapa en ram som beskriver villkoren för vad som gäller för utförarna att uppfylla (detta inbegriper även kommunens egen hemtjänst). Det handlar om upprättandet av en noggrann beskrivning av hur den verksamheten som kommer att läggas in i LOV ska bedrivas och vad som förväntas av utföraren.

³ De flesta kommuner som har infört LOV har valt hemtjänsten som utgångspunkt för införandet av ett valfrihetssystem.

Ersättningsmodell

Valfrihetssystemet fastslår hur utföraren ska ersättas ekonomiskt och hur systemet i kommunen ska beräkna fram den ersättningen. Det är därför oerhört nödvändigt att man gör en beräkning som använder den egna kommunens hemtjänst som underlag. Härav att underlaget måste vara balanserat mot de uppdrag som läggs in i vad Älvdalens kommun betraktar som hemtjänst. Viktigt här är alltså att få fram ett korrekt underlag för beräkningen av hur mycket en hemtjänsttimme bör kosta.

Ersättningsvalet blir också ett beslut om vad som kommunen anser vara ersättningsgrund:

- Den av biståndshandläggningens beviljade tid
- Den planerade tiden
- Den utförda tiden

Utfallet kan se väldigt annorlunda vid ersättningen av dessa tre ersättningsformer. En rekommenderad ersättningsform är att utförarna ersätts för den faktiskt utförda tiden och vid en sådan ersättning är det därför viktigt att räkna fram hur mycket timkostnaden bör bli. Vid ersättning av den utförda tiden ska det utgå en ersättning (inbakad i timkostnaden) för kringtiden (all den tid som inte är direkt kundtid eller tid som inte är direkt relaterad till ett utförandemoment). Den beviljade tiden ska därför vara tilltaget så att utföraren hinner med de uppdrag som utredningen avsett.

Biståndshandläggning

Biståndshandläggningen ska i sitt beställaruppdrag vara införstådd med vilket system kommunen valt, men också vara en garant för att de beställningar på uppdrag som görs från myndigheten följer en given utformning som kan tolkas lika av alla utförare inom valfrihetssystemet.⁴ Biståndshandläggningen i egenskap av myndighetsutövare ska följa upp och kvalitetssäkra att de beslut som fattas också åtföljs.

Socialförvaltningens synpunkter och förslag

Orsa kommun har under 2012 arbetat från utredning mot åtgärdsplan och strävat efter att i sin organisation identifiera funktionerna som ska fungera inom kvalitetssäkring oavsett införandet av LOV. Detta betyder att hemtjänsten har arbetat med dimensionering av sin verksamhet. Vidare har det inom ramen för LOV-projektet tagits fram nödvändiga verktyg för arbetet mot en prestationsbaserad organisation. Alltså, skapandet av en hemtjänst som ersätts efter utförda uppdrag

⁴ I detta avseende finns det en direkt koppling till ICF-modellen.

och inte som nu. Hemtjänsten är idag en organisation som pre-finansieras för påtänkta uppdrag. Det handlar om en omställning av hemtjänsten som kräver att många processer ska komma igång, där ett av de viktigaste uppdragen är att skapa en ledningsstruktur som förstår att styra sin verksamhet mot prestationsbaserade mål.⁵

Socialförvaltningen analys

Enligt Socialförvaltningen i Orsa kommun bör en ny ansökan till Socialstyrelsen vara förbunden med et åtagande som bottenar i en viljeinriktning om införandet av ett valfrihetssystem.

Det behövs ett bredare förankringsarbete bland beslutsfattare i Orsa kommun av vad ett valfrihetssystem de facto innebär för kommunen. Detta bör återspeglas i ansökan om ytterligare medel.

Orsa kommun bör fastlägga särskilda riktlinjer för hemtjänsten och tydliggöra uppdraget för organisationen enligt den modellen som arbetats fram.

Det är viktigt för äldre personer i Orsa kommun och inte minst för den personal som arbetar i hemtjänsten att få veta vad kommunen avser med sin äldreomsorg. Detta handlar konkret om vad för innehåll som Orsa kommun vill lägga i sin äldreomsorg.

Hemtjänsten som organisation bör vara funktionell, samt förbunden till lagstiftning och gängse riktlinjer för tillhandahållande av omvårdnad och service, oavsett vem som leder dess verksamhet. Detta har varit av största fokus för åtgärdsarbetet och bör vara fastslagen av politiken och bekräftad av socialförvaltningens organisation.

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår nämnden att anta följande punkter till beslut:

- En viljeinriktning antas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV.
- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerhetsställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagna organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.

⁵ En modell har tagits fram av konsulten för Soltjänsten AB, under namnet PBO – prestationsbaserad organisation. Modellen används idag av hemtjänsten och ligger till grund för hur den prestationsbaserade hemtjänsten ska fungera.

- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot den av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Beredande tjänsteman

Ramón Pérez Cortés – projektledare för LOV

Orsa den 24 april 2013

LOV i sikte

Konkurrensutsättning av en verksamhet kan göras när som helst. Det är däremot resultaten och effekterna av konkurrensen för kommunal ägda verksamheter som är att beakta...

Sedan mars 2012 har Orsa kommun ingått i ett projekt som finansierades med medel från Socialstyrelsen för att undersöka möjligheten för införande av LOV – lagen om valfrihetssystem inom hemtjänsten i kommunen. Utredningen som presenterades i juni 2012 visade att det inte var möjligt med konkurrensutsättning av den tänkta verksamheten, eftersom det förelåg allvarliga organisationsbrister att först åtgärda. Organisationsbristernas karaktär rörde sig på flera nivåer, men främst inom ledningsfrågor och mest akut handlade dessa brister om rättssäkerhet.

De underlag för verksamhetens uppdrag, som undersöktes, visade på stora skillnader i resultat från beslut till utförande. En stor del av besluten var inaktuella eller aktualiserades av utförande verksamhet och inte av beslutande instans. Detta medförde att individers möjligheter till överklagande sattes ur spel när den utförande verksamheten (hemtjänsten) på egen bevåg dimensionerade, genom utvidgning eller minskning av tjänster, individers behov av äldreomsorg. Något som alltså inte gick att se i den dokumentationen som myndighetsutövningen, enligt socialtjänstlagen, borde ha följt upp och därmed gett individer möjligheten till uppföljning och överklagan, samt aktualisering av gynnande beslut.

Organisationen för hemtjänsten uppvisade i början av projektet en ganska diffus struktur, emedan i utförandesituationen uppvisade hemtjänsten en hög och professionell funktion. I mitten av 2012 blev hemtjänsten utan enhetschef och när organisationen väl fick en efterträdare, tillträdde den egentligen aldrig sin tjänst. Hemtjänsten fortsatt att fungera i både bemanning och i utförande av sina uppdrag. Återigen ett bevis på en hög kunskap och tillförlitlighet bland personalen.

Tydlig ledning – tydlig struktur

En verksamhet i konkurrens ska svara upp mot vissa bestämda krav, som i de flesta fall handlar om effektivitet i produktionen av tjänster. I flera exempel runt om i Sverige har det visat sig att prestationsbaserade organisationer kräver tydliga, flexibla och effektiva strukturer. Detta i syfte att agera utifrån volym och dimensionering. Något som i de flesta fall handlar om att presentera för personal en ledningsstruktur som förstår att leda och förstår att vara drivande i frågan om prestationen. I de flesta exempel, som det finns att tillgå på kommunal regi som konkurrensutsätts, har det handlat om att desto tydligare ledning som tidigt involverar medarbetare i de processer som konkurrensutsättning kräver, desto bättre resultat. Det omvända har visat sig åtskilliga gånger resulterat i övertrasserade budgetar, högt personalomsättning och dåliga arbetsförhållande för personalen.

Uppdragen som det idag formuleras från Socialstyrelsen handlar om att erbjuda en äldreomsorg som är individualiserad och baseras på behovsorienterade funktioner och inte utifrån insatsfokuserade tjänster. Detta sätter ytterligare press på att bringa

fram en organisation som förstår att agera mot individen i första hand och lita på att det finns en ledning som förstår att ta på sig organisationsfrågorna.

En tydlig markör, för hur effektiv verksamheten är, kan vara flera olika perspektiv. Det ena handlar om huruvida hemtjänsten lyckas hålla sig inom ramen för en anslagen budget. Ett annat perspektiv kan vara huruvida hemtjänsten lyckas ge kunden den service på omvårdnad som individen har rätt till. Båda perspektiv kräver i alla avseende att det finns tillförlitliga underlag, verifierationer, att tillgå till.

Ett verifikationssystem

Orsa kommun införde för bara några månader (början av 2013) sedan ett mobilt system för mätning av utförda uppdrag hos kund. Detta var det första steget mot skapandet av ett verifikationsunderlag som mot kund kan, på ett tillförlitligt sätt, uppvisas som kvittens. Detta är dock inte tillförlitligt en rättvis bild av volymen på beställda uppdrag, eftersom beställarfunktionen (Myndighetsservice) inte har lyckats leverera tillförlitliga beställningar på uppdrag. Det finns idag inte en fungerande beställare som följer upp och dimensionerar sina beställningar i verklighetstroga beslut. Socialstyrelsen är tydlig i sin kritik mot de verksamheter i myndighetsutövning som inte dimensionerar så att beslut om bistånd i äldreomsorg följer behovsorienterade principer.

Myndighetsservice

Den samarbetsformen som kommunerna Mora, Orsa och Älvdalen överenskommit om i Myndighetsservicen är god och bör förstärkas, men den uppfyller för tillfället inte de roller som åligger verksamheten att utföra. Det saknas en dimensionerad organisation som förmår leverera till Orsas hemtjänst beställningar som är förankrade i verklighetstroga beslut om hemtjänst. Detta förhållande riskerar att omintetgöra alla försök till att ha en prestationsbaserad organisation som dimensionerar efter beställda volym på uppdrag. Myndighetsservicen följer inte för närvarande heller de ambitioner som ställts av Socialstyrelsen på behovsorienterad äldreomsorg. Verksamheten bör följas upp och granskas i sin verkställighet så att fastställda krav uppfylls.

Orsas hemtjänst

Orsas hemtjänst har möjlighet och framförallt kompetens att lyckas med sin omställning mot prestationsbaserad organisation. Det föreligger ett forförljningsarbete i de åtgärder som tidigare presenteras och även där det påbörjats implementering. Organisationsarbetet påbörjades i första hand mot personalen, eftersom vikten infann sig i att se till att förstärka tilltron till Orsas kommunala hemtjänst som en organisation som tog ansvar över utveckling och kompetens, rättssäkerhet och struktur. En tilltro till organisationen som för många bland personalen hade hoverat för länge sedan i samband med alldeles för många byte av ledning och där uppfattningen om föreslagna organisationer sällan förankrats bland dem.

Det påbörjade arbetet har därför fokuserat på tillvaratagande av den kompetens och erfarenhet som finns bland personalen om deras uppdrag. En rad seminarier och workshops har påvisat att det varit rätt väg att fokusera på bildandet av en organisation som diskuterar sin framtid tillsammans med dem som verkar i den. Tydliga möjligheter och förutsättningar har getts personalen att konfrontera hur kommunen som arbetsgivare menar att en prestationsbaserad organisation ska utformas. Detta är en väg som absolut rekommenderas att fortsätta, eftersom motsatsen riskerar att urholka helt personalens förtroende till den kommunala hemtjänsten som organisation.

Dimensionering i trygghetslarm och hemsjukvård

En stor del av hemtjänstens verksamhet definieras enligt de uppdrag som åläggs organisationen. Detta har inneburit i att en hel del av hemtjänstens uppdrag inte varit dimensionerade, varken ekonomiskt eller bemanningsmässigt. Några av dessa uppdrag som hemtjänsten idag företar sig är av sådan art att de kräver delegation och andra som kräver nya sätt att reglera och administrera. Hemtjänstens uppdrag i samband med larmutryckning är ett tydligt exempel på behov av en organisation som kan tillhandahålla en sådan tjänst utan att andra uppdrag blir lidande i samband med dess utförande.

Trygghetslarm måste dimensioneras och struktureras så att det tydligt framgår vad man gör hos den individ som man utför en utryckning mot. Det är idag svårt att följa vad man för insatser som utförs, därför är det viktigt att dokumentation kopplas till tjänsten. Likaså ska det för verksamheten vara möjligt att få ekonomisk kompensation för den tid och drift som hanterandet av trygghetslarmet innebär.

Hemsjukvårdsuppdraget är också oerhört viktigt att hemtjänsten, i de fall där delegation uppkommer, ska det vara baserad på beställning och dokumenterad som sådan, men också baseras på en rimlig ersättningsform till verksamheten som täcker merkostnaderna för delegeringsuppdraget.

Utvecklingsarbete – Genomförandeplanerare

Vidare finns det tydliga återstoden för hemtjänsten att arbeta med, där planeringsverksamheten är ett område i markant utveckling. Påbjudet från Socialstyrelsen sätter fokus i frågan om genomförandeplaner och deras nyttoaspekt om individer inte ges möjlighet att påverka utformningen av den äldreomsorg de tillhandahålls. Genomförandeplaner är ett utvecklingsområde som bör synetisera åtminstone två funktioner som idag inte samverkar:

- planering av uppdrag
- organisation efter individers önskemål

Det är av oerhört vikt att individers beslut om hemtjänst planeras tillsammans med individen och inte först genomgår verksamhetens egen schemaläggning av uppdrag. Det finns en mycket stor effektiviseringsvinst att göra i samband med detta. Nuvarande strukturer är till stor del baserad på verksamhetens tillgång på personal eller utformning av tjänster istället för att i första hand fokusera på kundens roll och därefter utformningen av schemaläggningar.

En utveckling borde vara att planerarna övergår till att verkställa genomförandeplaner, som i sin tur är kopplade till bemanningsstrukturen i de system verksamheten idag använder sig av, vilket skulle leda till att schemaläggningar utförs efter individers önskemål om verkställighet, och funktionen planerare försvinner. Genomförandeplanerare skulle kunna ha direkt kontakt med planeringsverktyget som kopplas till digitala genomförandeplaner.

Uppdrag att tydliggöra

Formulerande av en tjänsteskrivelse som avkrävde ansvarig nämnd på en viljeinriktning i om man avsåg införa LOV eller ej, utmynnade i att man avlog tjänsteskrivelsens punkter som formulerade viljeinriktningen och där det gavs socialförvaltningen mandat att utforma en ny ansökan till Socialstyrelsen om medel. Men kvarhöll de punkter i tjänsteskrivelsen om fortsatt omställningsarbete:

- En viljeinriktning ontlas om fortsatt arbete mot implementeringen av LOV.
- Socialnämnden ges i uppdrag att skriva en ny ansökan till Socialstyrelsen om ytterligare stimulansmedel.

Innebörden av detta kan sägas i första hand vara av ekonomisk karaktär eftersom det idag inte finns budgeterade extra medel för att genomföra det omställningsarbetet som påbörjades med LOV-pengar, utan måste tas ur befintliga medel. Frågan förefaller hamna i baklås när man beslutar att uppdraga socialförvaltningen att utforma en organisationsmodell som kan tillförsäkra hemtjänsten en behovsorienterad inriktning på sitt uppdrag, utan ekonomiska medel. Det förefaller vara på sin plats ett tydliggörande i vad man menar med en viljeinriktning: i den tolkning som i tjänsteskrivelsen avsåg var detta menat att påvisa för socialstyrelsen att kommunen Orsa arbetade inom avsett område med de medel som de ställde till förfogande för LOV. Detta var i högsta grad av redogörande karaktär för myndigheten så att en ny ansökan också skulle kunna vidmakthållas.

De förslagen på omställning mot prestationsbaserad organisation, som LOV-projektet framkastade, baserades på de av Socialstyrelsens ställda önskemål om en äldreomsorg mot behovsorientering. Det är därför oerhört viktigt att man klargör hur socialförvaltningen ska utföra nämndens uppdrag, som baseras på de fyra punkterna:

- Fortsatt omställningsarbete av hemtjänsten i kommunen.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att omstrukturera den egna hemtjänsten mot en prestationsbaserad organisation.
- Socialförvaltningen ges i uppdrag att säkerhetsställa i sin verksamhet upprättandet av funktioner för att framtagna organisationsmodell följs genom framtagandet av riktlinjer för hemtjänsten enligt en behovsorienterad äldreomsorg.
- Myndighetsservice uppdras att ta fram förslag på beställning av uppdrag i hemtjänst som svarar upp mot den av Orsa kommun framtagna riktlinjer för en behovsorienterad äldreomsorg.

I det uppdraget som ovan punkterna inrymmer finns det ett tydligt mandat att fortsätta det omstruktureringsarbete som påbörjades av projektet för LOV. Det uppdraget ålägger ett stort ledningsansvar och får på intet sätt lämnas därhän. Uppdraget under punkt två vänder sig direkt till hemtjänstens ledning och ansvaret att inför personal försäkra verksamheten om fortsatt omställningsarbete.

Analys

Hur nära är man införandet av LOV är kanske inte en primär fråga utan snarare en effekt av en organisations ansträngningar att uppnå flexibilitet och effektivitet genom att bli prestationsbaserad. I detta perspektiv kan man säga att Orsas hemtjänst har en personalstyrka med hög kompetens men en svag ledningsstruktur. Det är inte förrän den nya ledningen lyckats presentera för verksamheten vilka riktlinjer man avser implementera som det också framträder möjligheterna för konkurrensutsättning av verksamheten. Hemtjänsten har under ledningen av Anneli Peltersson, som tillfälligt tagit hand om chefsrollen, påvisat klara möjligheter att agera i prestationsbaserad organisation. Hemtjänsten har kunna prestera efter nya rutiner och direktiv och varit delaktig i de processer som presenteras för dem under Annelis ledning. Återigen är delaktighetsprincipen oerhört viktigt att betona eftersom Orsas hemtjänst har under långt tid till viss del agerat autonomt, när det inte funnits ledning att luta sig mot.

Verksamheten framgångsfaktorer vid inträdet i prestationsbaserad organisation vilar därför i att göra alla medarbetare delaktiga i de beslut som ledningen företar sig.

Införandets av konkurrensutsättningens möjligheter inom hemtjänsten för Orsa kommun bottnar i större utsträckning på om Myndighetsservicen lyckas leverera underlag som möjliggör för verksamheten att skapa en förutsägbar verksamhet. Detta är idag inte verklighet och härav att hemtjänsten tvingas gå på gång parera och fylla i de luckor som uppstår, när underlagen för beställda uppdrag inte fullt ut är realistiska. De kostnader för äldreomsorgen som i Orsa kommun uppstår kan till stor del hänvisas till en beställare som inte förmår uppfylla sin beställarroll. Detta kommer att bli ännu mer premierande när även personer i SÄBO - kommunal särskild boende - kommer att behöva ha biståndsbeslut för att vistas där. Resultatet kan bli av katastrofala omfattning om inte biståndshandläggningen lyckas etablera sin verksamhet såsom Socialstyrelsen föreskriver att det bör ske.

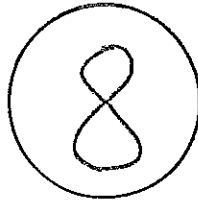
Administrationn av ett valfrihetssystem är inte svårare än redan idag befintliga uppdrag som tjänstemannakåren innehar. Det handlar om rutiner för upphandling enligt LOV och en organisation som kvalitetssäkrar så att transparens ska råda i ett öppet upphandlingsförfarande. I de flesta kommuner har detta inneburit att man skapat funktioner som löpande hanterar LOV-frågor inom befintlig budgetram. Merkostnaden återfinns vid själva upprättandet av förfrågningsunderlag och framtagningen av en struktur som lär sig hantera konkurrensutsättning även för kommunens egen produktion av dessa tjänster. Processen som uppstår handlar oftast om att tjänstemän ska granska den egna verksamheten (hemtjänsten) i lika stor omfattning och på lika villkor såsom man hanterar externa utförare. Det är för införandet som det också ställs medel till förfogande av Socialstyrelsen.

Hur nära är man då införandet av ett valfrihetssystem kanske kan syntetiseras i några punkter:

- o Hemtjänsten är snart i läge för konkurrensutsättning – kvarstår ledningsorganisation som tydliggör hur verksamheten ska arbeta. Den nya ledningen bör inledas i hur det pågående arbetet har verkat och vilken organisationsform som presenterats för personalen.
- o Administrationn kan redan nu påbörja sitt kvalitetsarbete genom att avkräva den egna produktionen av hemtjänst på verifikationer som visar hur mycket utförd tid verksamheten avger; hur planerad tid kontra utförd tid förhåller sig; korrekta underlag för avgifter etc. Administrationens omorganisering handlar i högsta grad om en något högre fokusering på äldreomsorgen och tydliggörande i en funktion som handlar om rättssäkerhet, såsom för hemtjänsten handlar om en uppdragsfokusering i högsta grad.
- o Biståndshandläggning brister – beställaren förmår idag inte göra beställningar som är tillförlitliga, därmed är man långt ifrån en konkurrensutsättning. Så länge detta förhållande inte regleras löper kommunen stor risk i att bli indragen i komplicerade rättsfall, särskild när uppdraget utökas till att även personer i SÄBO ska ha biståndsbeslut.
- o Politik – det har visat sig att, i de kommuner där det uppstått politiska överenskommelser i fråga om konkurrensutsättning och vad det är man menar med detta, har man också kunnat

presentera valfrihetssystem som varar över tiden, där externa såsom interna aktörer kunnat förhålla sig till bestående strukturer. Frågan om vinst i vården eller inom välfärdsfinansierade områden är relevant och viktigt att diskutera. Det bör också framställas tydligt för medborgarna att politiken tar ansvar i frågan om utförsäljning av gemensamt ägda värden. Det är däremot inte vad LOV föreskriver som lag och detta bör stå bortom allt tvivel för beslutsfattande personer i politiskt ställning att en kommun kan aldrig avsäga sig ansvar för lagbundna tjänster, såsom äldreomsorgen är. LOV är inte en lag som säljer bort gemensamma värden utan ett sätt att delge människor valmöjligheter även när man blivit äldre eller lider av funktionsnedsättning. LOV som lag har inte heller hunnit verka ut mer än fyra år, vilket är väldigt kort tid för en lagstiftning. Det ställs därför rimliga krav på politiken att vara aktiv deltagare i hur utformningen av ett valfrihetssystem ska se ut så att välfärdsvärden inte försvinnas eller oäktsamt hanteras.

Ramón Pérez Corfés
Organisationskonsult
Falun den 25 juni 2013

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-08-20

8

Kf §
Ks §
Au § 82

Dnr 13/KK105-810

Yttrande över länsstyrelsens remiss "Översyn av riksintressen för friluftsliv"

Naturvårdsverket har i regleringsbrev från regeringen fått i uppdrag att göra en översyn av vilka områden som bedöms vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Uppdraget ska redovisas till regeringskansliet senast 2014-02-28.

Av regleringsbreven följer att länsstyrelserna senast 2013-12-31 ska redovisa översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuella tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen i Dalarna önskar kommunernas synpunkter om nuvarande och eventuella tillkommande områden före 2013-09-16.

Miljökontoret och stadsbyggnadskontoret har tillsammans tagit fram ett förslag till yttrande.

Mikael Thalín och Håkan Yngström meddelar att de inte deltar i beslutet, utan återkommer på kommunstyrelsen med ett eget förslag till beslut.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

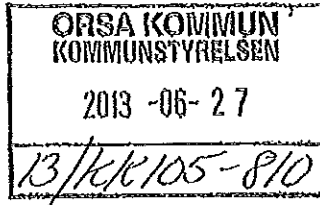
att avge yttrande enligt bilaga.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsförvaltningen
MORA · ORSA

2013-06-26
Dnr: KS 2013

Kommunstyrelsen i Orsa

Tjänsteskrivelse

Översyn av riksintressen för friluftsliv.

Bakgrund

Naturvårdsverket har i regleringsbrev från regeringen fått i uppdrag att göra en översyn av vilka områden som bedöms vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 28 februari 2014.

För översyn av riksintresse för friluftsliv har Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram riktlinjer med kriterier som stöd vid utval och mall för dokumentationen.

Av regleringsbrevet följer att länsstyrelserna senast 31 december 2013 ska redovisa översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuellt tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen i Dalarna önskar kommunens synpunkter om nuvarande och eventuellt tillkommande områden före den 16 september 2013.

Yttrande

I stort bör nuvarande riksintressen behållas men avgränsningen för riksintresset enligt miljöbalkens 3 kap 6 § för Siljansingen bör sammanfalla med de geografiska bestämmelserna enligt miljöbalken 4 kap 2 § eftersom de avser samma område. Stora avvikelser förekommer bl.a i Grönklitt.

Förslag till tillägg av riksintresse för friluftsliv – Naturreservatet Koppången i Orsa kommun.

Koppången är ett vidsträckt, höglänt myrlandskap med stora öppna myrar och enstaka skogsklädda berg. Mångfalden av myrtyper är stor och myrarna är vackert utformade i detta område med hög nederbörd och lång snöäckning. Det vidsträckta området har en anslående vildmarksprägel. Området är geografiskt beläget intill Siljansområdet som är ett av Sveriges mest besökta turistområden.

B 45, som skär genom området, gör Koppångens myrar lättillgängliga för friluftsliv. Även Inlandsbanan med Gråtbäckens station ligger i anslutning till områdets västra del.

Den långa snösäkra säsongen ger goda naturliga förutsättningar för skidåkning, framförallt på vårvinterns skate då landskapet är särskilt lättåtkomligt. Den attraktiva terrängen används även för hundsledspannsport. Sommar- och vinterleder finns som bland annat angör gamla fåbodar.

Koppångens myrkomplex hör till landets mest värdefulla våtmarker och dess naturskogar hyser rik biologisk mångfald. Området har stark vildmarks karaktär, höga sceniska värden och erbjuder mycket goda möjligheter till friluftsliv.

Förslag till beslut

Att anta och ange förslaget yttrande till länsstyrelsen i Dalarna

Tommy Ek
Stadsarkitekt

Håkan Petsson
Planchef

Olle Bjölander
Kommunekolog

Handwritten initials/signature

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Naturvårdsenheten
Lennart Bratt
Direktnr. 023-814 22
lennart.bratt@lansstyrelsen.se

FÖRFRÅGAN

2013-04-16

ORSA KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN

2013 -06- 27

5 0-1400-2013

1(2)

13/KK/105-810

LÄNETS KOMMUNER

MORA KOMMUN	
2013 -04- 16	
Diarium	Reg.nr

Översyn av riksintressen för friluftsliv – önskemål om kommunernas synpunkter

Länsstyrelsen har genom regeringens regleringsbrev fått i uppdrag att göra en översyn av vilka områden som bedöms vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen ska före den 31 december 2013 redovisa ett förslag till Naturvårdsverket med översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuellt tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet.

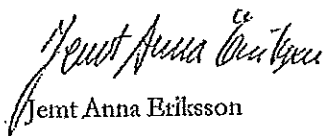
Länsstyrelsen ser kommunernas synpunkter i frågan som ytterst angelägna eftersom riksintressena är tungt vägande argument i planeringssammanhang.

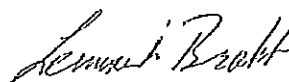
Bifogat finns Naturvårdsverkets riktlinjer för hur översynen ska gå till. Här redovisas även de kriterier som ska ligga till grund för bedömning av ett områdes eventuella riksintressestatus.

Länsstyrelsen önskar kommunernas synpunkter före den 16 september 2013.

Synpunkterna kommer att behandlas tillsammans med andra inkomna synpunkter och sammanvägas med Länsstyrelsens egna förslag till en remiss. Denna kommer kommunerna att kunna yttra sig över innan den slutliga redovisningen till Naturvårdsverket sker.

Med vänlig hälsning!

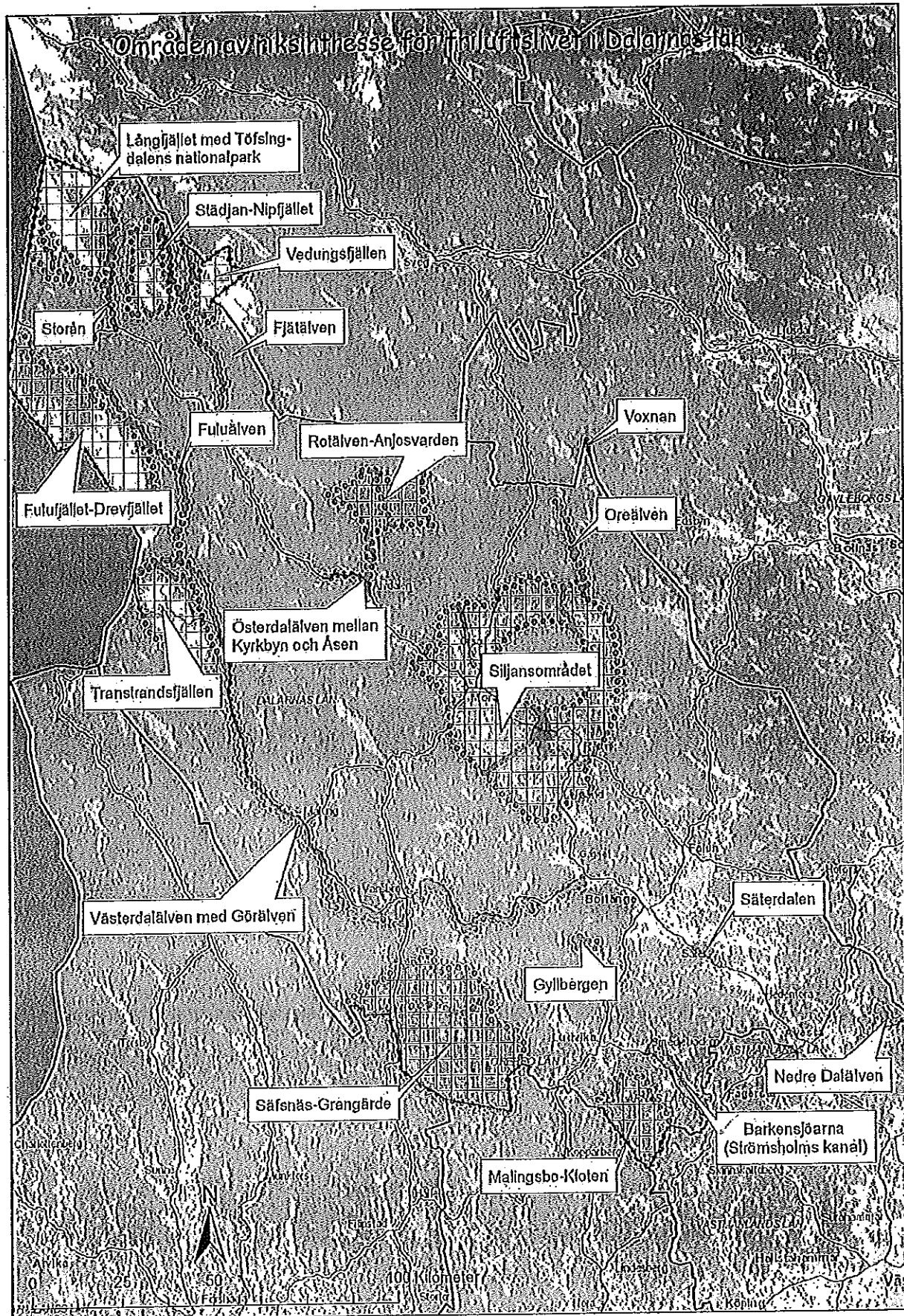

Jenni Anna Eriksson

Lennart Bratt

Bifogas:

Naturvårdsverkets anvisningar för översynen
Länskarta över riksintressen för friluftsliv

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

**Havs
och Vatten
myndigheten**

2013-02-04 Ärendenr:
NV-00295-12

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Ank 2013 -02- 08

Dnr

**RIKTLINJER FÖR ÖVERSYN 2012-2014
AV RIKSINTRESSEN FÖR FRILUFTSLIV**

BESÖK: STOCKHOLM – VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

1. Uppdrag och genomförande	3
2. Bakgrund	4
3. Riktlinjer	8
4. Urval och avgränsning	9
5. Dokumentation	14
6. Referenser	19

1. Uppdraget och genomförande

I regleringsbrevet för 2012 har Naturvårdsverket fått i uppdrag att göra en översyn av vilka områden som bedöms vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, särskilt med beaktande av de långsiktiga behoven av tätortsnära natur. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 28 februari 2014.

Bestämmelserna om områden av riksintresse för friluftsliv har sitt ursprung i naturresurslagen (NRL) 1987:12. Det är i huvudsak i förarbetena till NRL, prop. 1985/86:3 som statens syn på riksintresseområden för friluftsliv anges. I förarbetena till miljöbalken 1997/98:45 s.29 anges att vad som anges i NRL gäller alltfjämt.

I propositionen 2009/10:238 - Framtidens friluftsliv har synen ytterligare definierats och här anges att det är av stor vikt att utpekade riksintresseområden har god aktualitet genom att ny kunskap och nya bedömningar kan tillföras. En av utgångspunkterna för områden av riksintresse för friluftsliv bör vara att områdena är viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket.

Det är Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten som enligt 2 § förordningen(1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden lämnar uppgifter till länsstyrelserna om vilka områden verken bedömer är av riksintresse för friluftslivet. Hittills har 215 områden i Sverige bedömts vara av riksintresse för friluftsliv.

För översynen av områden av riksintresse för friluftslivet har Naturvårdsverket i samråd med Havs- och vattenmyndigheten tagit fram dessa riktlinjer. Riktlinjerna innehåller bland annat de kriterier som ska ge stöd vid urval av områden av riksintresse för friluftsliv och en mall för dokumentationen av riksintressena.

Länsstyrelsernas roll är att utifrån dessa riktlinjer ge förslag på uppdatering och revidering av områden av riksintresse för friluftsliv utifrån ny kunskap och aktuella förhållanden. Länsstyrelserna i de tre storstadsregionerna ska särskilt beakta behoven av tätortsnära natur.

Länsstyrelserna tar fram underlag för översynen och det innefattar även dialog med kommunerna. Länens underlag med föreslagna revideringar och uppdaterad dokumentation ska senast den 31 december 2013 lämnas till Naturvårdsverket.

2. Bakgrund

Allmänt om riksintresse

Områden som är av nationell betydelse för en rad vitala samhällsintressen kan bedömas vara (pekas ut som) områden av riksintresse för just dessa ändamål. Det gäller såväl områden som är särskilt värdefulla för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet, som områden med värdefulla material eller som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion, vattenförsörjning m.m. Områden som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Ett antal centrala myndigheter har ansvar för att bedöma och lämna uppgifter om områden som de bedömer vara av riksintresse för de samhällsintressen som de företräder. Denna typ av riksintresseområden, regleras i 3 kap, miljöbalken - de grundläggande hushållningsbestämmelserna.

Hushållningsbestämmelserna ska beaktas i bl.a. plan- och tillståndsfrågor och påverka de beslut som avser en ändrad användning av ett område. De ska tillämpas tillsammans med andra regler i miljöbalken och i annan lagstiftning - aldrig fristående.

Bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken utgår från att man så långt möjligt ska kunna utnyttja mark- och vattenområden för flera olika ändamål samtidigt genom god planering och hänsyn från respektive verksamhet. Men avvägningar måste också göras mellan intressen som inte går att förena. Bedömningen att ett område är av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken för ett visst ändamål innebär att detta intresse ska ges företräde framför andra allmänna och enskilda intressen när frågor om markanvändning avgörs. Hänsynen till riksintresset gäller oavsett om en planerad verksamhet eller åtgärd avser mark innanför eller utanför det redovisade områdets gränser. Det väsentliga för bedömningen för ett område enligt 3 kap. miljöbalken är om värdena för riksintresset skadas påtagligt och om det finns eller inte finns konkurrerande riksintressen för samma område.

Att ett område är redovisat som riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken innebär inte ett ovillkorligt skydd eller en direkt rätt att använda det för det ändamål som det redovisats för. Ett område eller delar av det kan dessutom bedömas vara av riksintresse för mer än ett ändamål. Det är först i en juridiskt bindande plan eller i en tillståndsprövning som frågan om dess användning slutligen avgörs.

Det är Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten som enligt 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden lämnar uppgifter till länsstyrelserna om vilka områden verket bedömer är av riksintresse för friluftslivet. Hittills har 215 områden i Sverige bedömts vara av riksintresse för friluftsliv. Naturvårdsverket har även ansvar för att redovisa områden som bedöms vara av riksintresse för naturvård. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta.

Vikten av friluftsliv

Med friluftsliv menas i detta sammanhang vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.

Friluftslivet kan utövas som en form av rekreation eller som ett sätt att utmana sig själv genom att utöva någon form av friluftaktivitet. Friluftslivet stärker människors naturupplevelser och förhållningssätt till växter, djur och landskap. Det kan öka kunskapen och förståelsen för natur- och miljövård samt öka förståelsen för att bevara biologisk mångfald. Friluftsliv är viktigt för många människor idag när allt fler lever i större tätorter.

Syftet med friluftsliv varierar från individ till individ och om det bedrivs på vardagar eller om det bedrivs under en längre ledighet. Man vill utöva friluftsliv närmare hemmet under vardagar och helger men på längre ledigheter vill man kunna utöva friluftaktiviteter längre bort. Ett aktivt friluftsliv medför att människor rör på sig ute i naturen och bidrar till återhämtning och motion vilket leder till en ökad folkhälsa.

Friluftslivsaktiviteter kan vara allt från promenader till klippklättring. Friluftslivet har utvecklats under årens lopp och mer krävande aktiviteter som t ex kajakpaddling, avancerad skidåkning och klippklättring har fått ökad betydelse. Friluftsliv kan gränsa till idrottsutövande men skillnaden är dock att det inte finns något tävlingsmoment i friluftsutövandet, utom möjligtvis mot sig själv. För vissa utövare är själva aktiviteten motivet för upplevelsen och för andra är vistelsen i det speciella landskapet källan till välbefinnande och rekreation. I Friluftsforskning rapport 4 "Vad är friluftsliv?", 2008 listas de vanligaste friluftaktiviteterna. Den vanligaste aktiviteten som utövas är "strövande i skog och mark".

Friluftsliv är något som alla ska ha möjlighet att utöva. Den tätortsnära naturen har särskilt stor betydelse för den vardagliga rekreationen och möjlighet till friluftsliv i närmiljön. De flesta naturbesök sker i den tätortsnära naturen. Att dessa områden har en god tillgänglighet har också betydelse för människor med funktionsnedsättningar. Den pedagogiska betydelsen som naturvistelser fyller är oerhört viktiga för barn och ungdomar. Äldre personer har lättare att nå naturområden som finns i närheten av hemmet.

För att kunna planera för friluftsliv och naturturism behövs undersökningar av var människor vill vara för att utöva friluftsliv. Faktorer som transporter till och från området, tillgänglighet till information, leder, rastplatser möjlighet till samvaro och friluftsutövarens egna resurser har lika stor betydelse som landskapets kvaliteter.

Det kan också vara viktigt att det finns områden med mindre tillgänglighetsgrad för de som utövar friluftaktiviteter under en längre tid och som har stora krav på naturupplevelser sk "vildmarksområden".

Naturområden för friluftsliv bör beskrivas utifrån friluftslivets perspektiv med platsens betydelse för aktiviteten och/eller för upplevelser och rekreation. En

grupp av friluftslivsutövare söker sig till områden som passar för den typ av friluftaktivitet som man ägnar sig åt. Man ser naturen mer som en arena med speciella förutsättningar medan de friluftslivsutövare som söker sig till naturen för rekreation vill vistas i opåverkad natur fri från störningar som exempelvis buller, skräp och skogsbruksåtgärder.

Olika typer av friluftaktiviteter kan påverka utövarna och kan upplevas störande. Exempel på sådana konflikter är turåkare på skidor och skoteråkare, kanot och motorbåtar, cyklister och vandrare, jägare och bärplockare. För att lösa presumtiva konflikter så kan man till exempel erbjuda två olika leder där den ena aktiviteten inte behöver störa den andra.

Om ett område får ett ökat antal besökare kan det medföra ett ökat slitage både på mark och på vegetation men även på tillgänglighetsanordningar. Skräp och bristande skötsel av friluftsanordningar påverkar upplevelsen för en friluftslivsutövare negativt. Genom att informera om olika friluftsområden, vilken servicegrad de har, minskas risk för slitage inom friluftsliv- och naturområden med minskad tillgänglighet som följd. För att friluftslivsområden ska fylla sin funktion för friluftslivet och värdena ska bevaras är det viktigt att följa upp nyttjande och eventuellt slitage på anordningar och natur.

Tätortsnära natur

I prop 2009/10:238 Framtidens friluftsliv betonas att det är kommunerna som bör verka för att tillgodose behovet av tätortsnära natur i den kommunala planeringen. Det är viktigt att kommunerna behandlar bevarande av och tillgång till tätortsnära natur i den kommunala översiktsplaneringen, särskilt i tätorter där konkurrensen om mark är hög.

Tätortsnära natur brukar definieras geografiskt som en zon med minst en kilometers radie runt tätorten. Ju större ort desto större zon, eftersom fler då besöker den kringliggande naturen. I Storstockholm omfattar den tätortsnära zonen ett område med 30 kilometers radie runt centrum. Tid och tillgänglighet kan också användas för att definiera vad som är tätortsnära natur.¹

Naturvårdsverket har, på uppdrag av regeringen, tagit fram förslag till mätbara mål för friluftslivspolitik. Ett av de mål som föreslås är Attraktiv tätortsnära natur. Definitionen av målet är att befolkningen har tillgång till ett tätortsnära landskap med höga friluftsliv-, natur- och kulturmiljövärden som bevaras, vårdas och nyskapas.

I dag bor en majoritet av Sveriges befolkning – omkring 85 procent – i tätorter. Bara de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö har cirka 2,3 miljoner invånare (SCB 2010). Den tätortsnära naturen har därför stor betydelse för möjligheten till friluftsliv i vardagen för många människor.

¹ Prop 2009/10:238

Den tätortsnära naturen är särskilt betydelsefull, eftersom studier visat att ju närmare människor har till parker och natur, desto oftare tar de sig dit. Ligger naturen längre bort än 1 kilometer minskar benägenheten att besöka den.

Tillgång till tätortsnära natur är grundläggande för vår hälsa och vårt psykiska välbefinnande. Därför blir ett bevarande av gröna, även mindre, områden i närheten av människors bostad och arbetsplatser en samhällsekonomisk investering.

Den tätortsnära naturen är inte bara värdefull för friluftslivet utan också för bevarandet av den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden. Såväl landområden som sjöar och vattendrag är betydelsefulla för friluftslivet.

Naturen gör också tätortsmiljön sundare genom ett antal så kallade ekosystemtjänster:

- Parker och grönområden dämpar buller från trafik och industrier. Samtidigt fungerar deras växtlighet som filter för luftföroreningar. Parker och grönområden kan också fördröja dagvatten vid kraftiga regn.
- Dammar och våtmarker renar dag- och avloppsvatten från näringsämnen och en del föroreningar, innan det släpps vidare ut i vattendrag och sjöar. Eftersom våtmarkerna lockar till sig ett rikt fågelliv, blir de också ofta populära friluftsområden.

Länsstyrelserna i de tre storstads länen har på uppdrag av regeringen tagit fram särskilda program för skydd av tätortsnära natur. Genom programmen kommer viktiga tätortsnära naturområden att få ett långsiktigt skydd i storstadsområdena, där konkurrensen om mark är som störst, främst genom skyddsformen naturreservat. Regeringen har i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2010 gett länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län i uppdrag att fortsätta genomförandet av skyddet av tätortsnära natur i enlighet med programmen med inriktningen att de ska vara genomförda 2015.

I propositionen 2009/10:238 anges att en av utgångspunkterna för områden av riksintresse för friluftsliv bör vara att områdena är viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket. I denna översyn gäller denna utgångspunkt framförallt för områden med tätortsnära natur i de tre storstadsregionerna.

3. Riktlinjer för översynen

Det är av stor vikt att utpekade riksintresseområden har god aktualitet genom att ny kunskap och nya bedömningar kan tillföras. Vid denna översyn av områden av riksintresse för friluftslivet har därför de kriterier, som togs fram för att välja ut områden av riksintresse för friluftsliv på 1980-talet, uppdaterats utifrån det faktum att friluftslivet kontinuerligt utvecklas. Behovet av tätortsnära natur har även beaktats. Kriterierna ska ge stöd för översynen som innebär uppdatering och revidering av områden.

För befintliga riksintresseområden ska länsstyrelsernas arbete i första hand inriktas på att se över områdets geografiska avgränsning och uppdatera dokumentationen för områdena. I de fall nuvarande gräns inte är förenlig med kriterierna ges förslag till ändrad avgränsning. Översynen kan även leda till att nya områden föreslås och att områden utgår på grund av att värdena för riksintresset inte längre finns.

Enligt prop 2009/10:238 bör en av utgångspunkterna för områden av riksintresse för friluftslivet vara att områdena är viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket.

Länsstyrelserna i de tre storstadsregionerna ska därför, förutom ovanstående revidering, särskilt beakta behovet av områden för tätortsnära natur. Här kan de program för skydd av tätortsnära natur som tagits fram på uppdrag av regeringen utgöra ett viktigt underlag.

Ett av målen med översynen är en kvalitetshöjning av beskrivningen av områdena av riksintresse för friluftslivet, det gäller både befintliga områden och nya föreslagna områden. Beskrivningen av områdena benämns fortsättningsvis värdebeskrivningar.

För befintliga områden revideras värdebeskrivningarna utifrån ny kunskap och aktuella förutsättningar. Detta innebär att beskrivningarna förbättras och att de kriterier som avgör riksintresset preciseras. Det ska tydligt framgå av värdebeskrivningarna motivet till riksintresset och förutsättningarna för att natur- och friluftslivsvärdena ska kunna behållas. I de fall där ett riksintresse geografiskt berör flera län, förutsätts samarbete mellan två eller flera länsstyrelser för det specifika riksintresset. Värdebeskrivningarna ska i möjligaste mån följa en gemensam mall som finns på sidan 15.

Områden av riksintresse för friluftslivet ska geografiskt anges i VIC Natur, där även länkade filer med beslut och värdebeskrivning ska finnas tillgängliga för handläggare och allmänhet.

4. Urval och avgränsning

För översynen av områden av riksintresse för friluftslivet har Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten tagit fram kriterier – huvudkriterier, stödkriterier och en exempelsamling av friluftaktiviteter. Kriterierna ska ge stöd för uppdateringen och revideringen av områden. De baseras huvudsakligen på de kriterier som Naturvårdsverket använde vid utpekandet av de nuvarande 215 områden av riksintressen för friluftsliv, som gjordes i slutet av 1980-talet. Kriterierna har uppdaterats utifrån det faktum att friluftslivet kontinuerligt utvecklas. Behov av tätortsnära natur har även beaktats.

Utgångspunkter

Utgångspunkten för att ett område ska bedömas som riksintresse för friluftslivet är att området har så stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och/eller kulturkvaliteter och tillgänglighet för allmänheten, att det är eller kan bli attraktivt för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet, dvs. det har turistiskt intresse.

Vidare bör områden av riksintresse för friluftsliv vara områden som är viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket. Denna utgångspunkt gäller framförallt för de tre storstadregionerna där behovet av tätortsnära natur särskilt ska beaktas. Där kan det finnas områden som är av nationellt intresse och som nyttjas ofta och mycket.

Med friluftsliv menas i detta sammanhang vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.

Ett område som bedöms vara av riksintresse för friluftslivet ska förutom ovanstående utgångspunkter uppfylla något eller några av följande tre huvudkriterier:

Huvudkriterier

- Områden med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer.
- Områden med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.
- Områden med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

För ytterligare vägledning i bedömningen om ett område är av riksintresse för friluftsliv ska ett antal stödkriterier beaktas. De huvud- och stödkriterier som är relevanta för riksintresset anges i värdebeskrivningen. Urval görs bland nedanstående stödkriterier, som är indelade i tre grupper:

Stödkriterier

1. Berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljö:

- intresseväckande naturvärden
- intresseväckande kulturvärden
- orördhet (frånvaro av ingrepp i landskapet)
- stillhet/tystnad/låg ljudnivå
- tilltalande landskapsbild (tilltalande perspektiv och utblick över landskap och vatten m.m.)
- omväxling (variation i fråga om topografi, fördelning mark/vatten vegetation, kulturprägel m.m.)
- särprägel (en för regionen avvikande naturförekomst; storslagen natur)
- att området har sällsynta växter och djur
- artrikedom

2. Goda naturgivna förutsättningar för friluftsliv:

Naturområden med särskilt goda förutsättningar för att bedriva friluftaktiviteter:

- bra vattenkvalitet, lämpliga stränder och bottnar
- lämplig terräng med variationsrik topografi
- terrängförhållanden utan hindrande blockighet, snårigheter, brutenhet eller myrrikedom
- förekomsten av sammanhängande gröna stråk

Naturområden med särskilt goda förutsättningar att bedriva friluftaktiviteter som är beroende av platser med särskilda fysiska förutsättningar som:

- vattenanknutna friluftaktiviteter ex forspaddling
- berg/ klippor lämpligt för klättring

- områden där man bedriver friluftsliv förhållandevis ostört, dvs att man under längre tid inte ser hus, vägar och endast ett fåtal andra besökare ("vildmarksområden")

3. Goda förutsättningar för att behålla och förbättra värden:

- naturvärden som kan bestå även vid ökad besöksfrekvens
- tållighet mot slitage i de delar som förväntas bli intensivt utnyttjade
- förutsättningar för att vårda området (både ekonomiska och naturgivna förutsättningar)
- förekomst av anläggningar eller service, såsom toalett, sopsortering, parkering, eldstäder, lägerplatser, vindskydd o.s.v.
- att det finns markerade leder och informationsskyltar
- förekomst av brukningsvägar, stigar, vandringsleder m.m.
- möjligheterna att komma till och in i området samt vistas i eller i anslutning till området. Exempelvis kommunikation (förekomst eller möjlighet) till och från ett område (buss, bil, tåg, båt, cykel)
- möjlighet att bevara områden utan omfattande anordningar eller anläggningar ("vildmarksområden")
- frånvaro av hinder för områdets användning för friluftssändamål, t.ex. inga eller små inskränkningar i allemansrätten

Friluftaktiviteter

Vid urval av områden ska även de friluftaktiviteter anges som med fördel kan utövas i respektive område.

Här ges exempel på friluftaktiviteter som kan bedrivas inom områden av riksintresse för friluftsliv. Exempelen ska ge stöd och vägledning vid värderingen av områden.

Exempel

Vandring
Strövande
Promenader

Turåkning på skidor
Längdåkning
Utförsåkning på skidor
Snowboard
Skridskoåkning
Snöskovandring
Terrängcykling

Bad
Båtliv
Kanot
Forspaddling

Naturupplevelser
Kulturupplevelser

Fritidsfiske
Bär- och svampplockning
Jakt

Bergsklättring
Klippklättring

Löpning
Orientering
Geocaching

Fågelskådning

Skoteråkning längs skoterleder
Ridning
Hundspann
Kiting/Skärmflygning
Övernattning/tältning

Områdets avgränsning

Avgränsningen av områden av riksintresse för friluftsliv ska vara tydliga och väldefinierade. Vid bestämning av ett områdes avgränsning kan bland annat följande beaktas.

- Den sammanhängande ytans storlek relateras dels till verksamheternas art, dels till deras förväntade intensitet.
- Någon nedre arealgräns för ett riksintresse finns inte utan det är värdet i sig som avgör riksintresset.
- Möjlighet att få buffertzoner till skydd mot yttre störningar bör beaktas.
- Förutsättningar för olika typer av friluftaktiviteter.
- För stora omfattande områden kan det finnas behov att dela upp området i delområden.

5. Dokumentation

Riksintresseområden dokumenteras i värdebeskrivningar med tillhörande karta. Ett av målen med översynen är en kvalitetshöjning när det gäller beskrivningarna av områden av riksintresse för friluftsliv, både vad gäller befintliga områden liksom nya föreslagna områden.

För områden som redan är utpekade som riksintresse för friluftsliv ska befintliga registerblad/värdebeskrivningar med tillhörande karta ses över utifrån ny kunskap och aktuella förhållanden. För nya föreslagna områden ska det också finnas förslag till värdebeskrivning med tillhörande karta.

Det är länsstyrelserna som tar fram förslag till värdebeskrivningar. Värdebeskrivningarna ska i möjligaste mån utformas på ett enhetligt sätt enligt den mall som finns på sidan 15. Beskrivningarna ska förutom områdets namn och belägenhet innehålla riksintresseområdenas värden. Det ska tydligt framgå anledningen till att området bedöms vara av riksintresse för friluftslivet. Särskilt viktigt är det att ange förutsättningar för bevarande. Även uppgifter om vilka åtgärder och verksamheter som bedöms kunna skada ett riksintresseområde och därför inte bör tillåtas ska redovisas.

Områdenas ska även anges grafiskt i VIC Natur, enklast genom att man skickar de reviderade områdena som shape-filer till Naturvårdsverket samt bifogar pdf-filer med värdebeskrivning, så att dessa kan länkas via kartorna.

Rätt utformade värdebeskrivningar är en viktig grund för tillämpningen av bestämmelserna i plan- och bygglagen och i miljöbalken. Värdebeskrivningarna har också stor betydelse för kommunernas redovisning av riksintresseområden i översiktsplanen.

Mall för utformning av värdebeskrivningen

Värdebeskrivningen bör utformas enligt nedanstående mall. Inom parentes efter respektive underrubrik ges ett förtydligande av vad som bör anges.

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV I xxx LÄN**Namn och datum:**

(Namn på personer som fyllt i uppgifter. Datum för ev. revidering anges inom parentes efter respektive namn.)

Områdesnummer och områdesnamn:

(För vissa områden kan det finnas behov av delområdesbeskrivning bland annat på grund av områdets storlek.)

Kommun:

(Namn och kommunnummer)

Riksintresset berör flera kommuner:

(Ange vilka kommuner som berörs. Krävs det mellankommunala överväganden och samordning för att säkra ett riksintresses värde?)

Area:

Ha (Ange totalareal uppdelad på land/vatten. Arealen anges på motsvarande sätt för ev. ingående delområden)

Huvudkriterier:

(Ange vilka huvudkriterier i dessa riktlinjer som ligger till grund för urvalet av området.)

Stödkriterier:

(Ange vilka stödkriterier i dessa riktlinjer som ligger till grund för urvalet av området.)

Friluftaktiviteter:

(Ange vilka friluftaktiviteter som kan utövas inom området.)

Beskrivning av områdets värden:

(Beskriv motiven för urvalet av området dvs utveckla de huvud -och stödkriterier som ligger till grund för urvalet av område. Beskriv även förutsättningarna för de friluftaktiviteter som ligger till grund för urvalet av område.)

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden:

- 1) (Ange de åtgärder som behövs för att bevara områdets värden för friluftslivet t ex underhåll och skötsel.)

- 2) (Beskriv de åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden. Se vidare textavsnittet Förutsättningar för bevarande av områdets värden)
- 3) (Ange möjligheterna att utveckla områdets värden för friluftslivet.)

Planering och säkerställande:

(Ange om området berörs av t.ex. förordnande enligt miljöbalken, Natura 2000-område, plan- och bygglagen, skogsvårdslagen, Ramsar-område eller annan konvention, strandskydd, civilrättsliga avtal eller omfattas av föreskrifter enligt fiskelagen som t.ex. fredningsområde för lax eller öring.)

Områdets huvuddrag:

(Fri beskrivning av området. Eventuella delområden beskrivs för sig. Här redovisas de förhållanden som gör området särskilt värdefullt för allmänhetens friluftsliv i följande ordning: regionala drag, natur- och kulturförhållanden. Även förekommande aktiviteter, samt områdets åtkomlighet /t.ex. vägar och allmänna kommunikationer/, tillgänglighet, friluftsanordningar samt service /t.ex. proviantering, toalett, handkappanpassning/ och information.)

Områdets avgränsning:

(Ange om området fortsätter in i grannlän eller om området är en del i ett större system för friluftaktiviteter som bedrivs under flera dagar t.ex. vandring, paddling eller cykling. Eventuella oklarheter kring riksintressets avgränsning anges också under denna rubrik.

Områdets geografiska avgränsning ska anges grafiskt i VIC Natur, enklast genom att man skickar det reviderade området som shape-filer till Naturvårdsverket. Shape-filen ska innehålla namn på området, kommun/kommuner och länsstyrelse.)

Andra riksintressen som berörs:

(Ange om området berör andra riksintresseområden eller omfattas av bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken.)

Övrigt underlag:

(Här anges exempelvis friluftplaner, rapporter från storstadsuppdraget (gäller Stockholm, Göteborg och Malmö), grönplaner, naturvårdsprogram, regionala tillväxtprogram, regionala utvecklingsprogram, landskapsanalyser och landskapsstrategier inventeringar, bevarandeplaner eller om områden omfattas av åtgärder inom ramen för miljömålsarbetet. Beteckningar i respektive inventering anges.)

Referenser:

(Nyckelreferenser, litteratur och kartor som klarlägger områdets friluftsvärden och naturförutsättningar.)

Förutsättningar att behålla upplevelsevärden

Förutsättningarna att behålla värdena i områden av riksintresse hänger samman med vilka mål som sätts för bevarandet, vad som kan påverka värdena och hur mycket värdena påverkas. För att karaktärisera värdena behövs tydliga värdebeskrivningar. Enligt 3 kap. 6 § MB ska områden av riksintresse för friluftslivet skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess natur- eller kulturmiljö.

Hot och konflikter kan bestå av verksamheter (exploatering, arbetsföretag, anläggningar etc.) och förändrad markanvändning såsom upphörande jordbruks- och beteshävd, trakthyggeskogsbruk, vägdragningar. Naturmiljön kan skadas av exploatering, arbetsföretag och andra verksamheter såväl inom ett område som utanför dess gränser. Våtmarker, sjöar och vattendrag kan influeras av verksamheter i influensområdet, som hydrologiskt utgörs av tillrinningsområdet. Genom att följa upp områdets nyttjande och vilka friluftaktiviteter som bedrivs så kan man göra en bedömning av vilka konsekvenser en förändring av naturmiljön kommer att få för friluftsovandet i området.

Inverkan av enskilda företag i nuet och framtiden kan vara begränsad, men de samlade effekterna av många arbetsföretag och verksamheter kan bli omfattande och påtagliga. Vid bedömningen av konsekvenserna av enskilda arbetsföretag eller verksamheter är det därför viktigt att försöka se framåt och summera olika effekter.

Att göra en fullständig förteckning över alla tänkbara hot är en ogörlig uppgift då hoten ständigt förändras. Nedan följer exempel på åtgärder och verksamheter som kan skada värdena för friluftslivet:

- exploatering (bostadsbebyggelse/permanent eller fritidshusbebyggelse/, industrianläggningar, vindkraft, farleder för båttrafik m.m.)
- bulleralstrande verksamheter (vattenskoterkörning, vattenskidåkning, överflygning med motordrivna flygplan på låg höjd m.m.)
- barriärskapande verksamheter (vägbyggen)
- hinder längs stränder som kan påverka friluftslivets utövande på land och vatten t ex vattenkraftutbyggnad, stängsling
- negativ visuell påverkan etc. (telemaster, kraftledningar och vindkraftsverk)
- friluftslivsverksamheter som påverkar eller skadar naturvårdsvärden som utgör en del av motivet för att området är av riksintresse för friluftslivet (ridning på känsliga marker, motordriven verksamhet och högt besöksstryck m.m.)

- friluftslivsverksamheter som påverkar eller stör varandra (bullrande fritidsverksamheter i tysta områden)
- lukt, vibrationer och annan störande verksamhet (pappersbruk, bergkross,)
- storskaliga bruksformer (kalavverkning).

Vid bedömning av om en åtgärd kan skada naturmiljön och friluftsvärden i ett område som är av riksintresse för friluftslivet kan det vara till hjälp att analysera följande frågor:

- Påverkar den föreslagna åtgärden de värden som har motiverat att området har bedömts vara av riksintresse för friluftslivet på ett negativt sätt?
- Försämrar den föreslagna åtgärden värdet för människor av att vistas i området eller förutsättningarna för deras möjlighet till vistelse i området? Sådana värden eller förutsättningar kan t.ex. vara tillgänglighet, områdets areal, frihet från störningar, etablerad friluftsverksamhet, positiva känslomässiga upplevelser och framkomlighet.
- På hur stor del av områdets areal, i vilken omfattning och på vilket sätt, kommer friluftslivsvärdena att påverkas negativt? Är kvarvarande areal tillräckligt stor och sammanhängande och av tillräcklig kvalitet för att förutsättningarna för bevarande av friluftslivsvärdena ska behållas?
- Innebär den föreslagna åtgärden att området fragmenteras eller att barrlärer som hindrar friluftslivet skapas och att helheten därmed skadas?
- Är den föreslagna åtgärden av sådant slag att återhämtning är möjlig inom rimligt tidsperspektiv, är områdets återhämtningsförmåga och slitagetålighet tillräckligt god och har området förmåga att återfå sitt värde för friluftslivet efter ingreppet?
- Finns det risk för att den föreslagna åtgärden senare behöver följas av andra åtgärder eller särskilda anläggningar för att verksamheten ska kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt, och kan detta i framtiden sammantaget medföra större konsekvenser?

Referenser

Besöka naturen hemma eller borta? Rapport nr 3 friluftsforskning 2008

Den nyttiga utevistelsen 2011-1, Fredrika Mårtensson m.fl

Ekonomiska värden i svenskt friluftsliv Rapport nr 14 friluftsforskning 2010

Handbok 2005:5, Riksintresse för naturvård och friluftsliv. Handbok med allmänna råd för tillämpningen av 3 kap. 6 § andra stycket, Miljöbalken, Naturvårdsverket december 2005

Naturen som kraftkälla 2006-0, Mats och Åsa Ottosson

Planera för friluftsliv Lars Emmelin m. fl 2010

Regeringens proposition 2009/10:238 - Framtidens friluftsliv

Regeringens proposition 2008/09:214 - Hållbart skydd av naturområden

Regeringens proposition 1997/98:45. Miljöbalk. Författningskommentarer och bilaga 1 Del 2.

Regeringens proposition 1985/86:3. Låg om hushållning med naturresurser m.m.

Rutin för identifiering av skogar med höga sociala värden. Skogsstyrelsen 2009-02-27

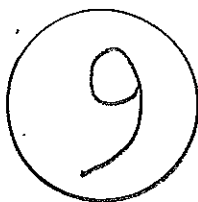
SOU 2009:45, Områden av riksintresse och Miljökonsekvensbedömningar

Vad är friluftsliv? Rapport nr 4 Friluftsforskning 2008

Vara i naturen varför eller varför inte? Rapport nr 2 Friluftsforskning 2008

Vilka är ute i naturen? Rapport nr 1 Friluftsforskning 2008

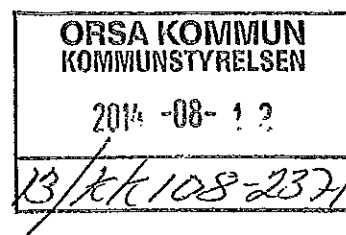
Naturvårdsenheten
Janet Jandér
Direktnr 023-81580
janet.jander@lansstyrelsen.se

REMISS
2013-07-30

1(3)
511-812-11

Mora kommun
792 80 Mora

Utvidgat strandskydd i Dalarnas län

Den 1 juli 2009 ändrades strandskyddslagen. I och med förändringen av lagstiftningen vill regeringen att länsstyrelserna ser över besluten av utvidgade strandskyddsområden. Efter den 31 december 2014 gäller utökat strandskydd endast om utvidgningen har beslutats med stöd av den nya bestämmelsen. Om ett nytt beslut inte tas för de utvidgade områdena, enligt den förändrade lagstiftningen, så återinförs det generella strandskyddet, det vill säga 100 meter.

Länsstyrelsens översyn innebär att ett område som idag är utvidgat antingen kommer att fortsätta vara utvidgat, likt idag, eller att det utvidgade området minskar eller ökar, eller att det utvidgade området tas bort och området får generellt strandskydd. När strandskyddsbestämmelserna infördes på 1950-talet var syftet att ”trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv”. Bestämmelserna har gradvis skärpts och sedan 1994 är syftet med strandskyddet förutom att trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden också att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Nya beslut om utvidgat strandskydd kräver bra underlag och värdering av området. I slutändan ska beslutet vara tillräckligt utvecklat och preciserat för att kunna användas som underlag i prövningsprocessen.

Vid översynen är det mycket viktigt att kommuner och intresseorganisationer involveras i arbetet. Under mars månad 2011 skickades information om starten av detta arbete ut till kommunerna. Vid möte med kommunerna november 2011 i Falun informerades om arbetet med strandskyddsöversynen och då framkom önskemål om att förnyad kontakt i frågan.

Bifogad karta visar de områden i respektive kommun som enligt befintligt material på länsstyrelsen omfattas av utökat strandskydd. Kartmaterialet finns åtkomligt på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/dalarna under rubriken Länsstyrelsens WebbGIS.

De frågor som i ett första skede är viktiga för översynsarbetet är

1. Stämmer bifogad karta med kommunens material?
2. Anser kommunen att utpekade områden även i fortsättningen ska omfattas av utökat strandskydd?
3. Har kommunen förslag på ytterligare områden som bör omfattas av utökat strandskydd?
4. Har kommunen underlagsmaterial som kan vara av särskilt intresse vid arbetet med att ta fram underlag och värdering inför beslut, t ex natur- och friluftspaner i översiktsplaner, lokala naturvårdsprogram, grönplaner med mera? Kommunens lokala perspektiv på strandskyddsfrågan bör tydliggöras.

För att kunna väga in kommunens aspekter i översynen av det utökade strandskyddet är Länsstyrelsen tacksam för svar före 20 mars 2012.

Kontaktperson på Länsstyrelsen är Janet Jandér tel 023-81580, janet.jander@lansstyrelsen.se

Med vänlig hälsning

Janet Jandér

Bilaga: Karta

Epostkopia till:

tommy.ek@mora.se

christina.holback@mora.se

olle.bylander@mora.se

Numera Ylva Andersson som har ansvaret 023-812 53

0 0,5 1 2 Kilometer

Stadsbyggnadsförvaltningen
MORA • ORSA

Tjänsteskrivelse 1 (2)
2013-08-12

Dnr BNO 2012/1 205

Stadsbyggnadsförvaltningen
Frida Petersson

Kommunstyrelsen Orsa

Remiss, utvidgat strandskydd i Dalarnas län

Sammanfattning av ärendet

I Sverige råder generellt strandskydd 100 m från stranden både upp på land och ut i vattnet. Där det finns behov för att säkerställa strandskyddets syften kan strandskyddet utökas upp till 300 meter från stranden. När strandskyddslagstiftningen ändrades 2009 innebar den att tidigare beslut om utvidgat strandskydd skulle ses över. Efter den 31 december 2014 gäller enbart beslut om utökat strandskydd som tagits enligt den nya lagstiftningen.

Länsstyrelsen i Dalarna skickade i februari 2012 ut en tidig remiss till kommunerna inför länsstyrelsens översyn av utvidgat strandskydd i länet.

De frågor som länsstyrelsen önskar svar på är:

1. Stämmer bifogad karta med kommunens material?
2. Anser kommunen att utpekade områden även i fortsättningen ska omfattas av utökat strandskydd?
3. Har kommunen förslag på ytterligare områden som bör omfattas av utökat strandskydd?
4. Har kommunen underlagsmaterial som kan vara av särskilt intresse vid arbetet med att ta fram underlag och värdering inför beslut, t ex natur- och friluftsplaner i översiktsplaner, lokala naturvårdsprogram, grönplaner med mera? Kommunens lokala perspektiv på strandskyddsfrågan bör tydliggöras.

Stadsbyggnadsförvaltningen och Miljökontoret har diskuterat frågan och kommit fram till tjänsteförslaget.

Beslutsunderlag

Karta över områden i kommunen med utökat strandskydd.

Tjänsteförslag

I Orsa kommun finns utvidgat strandskydd på två platser. Båda ligger söder om Orsa längs Orsajön.

1. Den bifogade kartan stämmer med kommunens material. Det finns dock en utredning och ett beslut om dels utökat och dels indraget strandskydd vid Skattungen från 1978. Inscannade handlingar skickas till länsstyrelsen för att utreda om detta beslut fortfarande gäller eller ej.
2. Kommunen anser inte att områdena med utvidgat strandskydd behöver ligga kvar. Längs stora delar av sträckorna med utvidgat strandskydd är strandskyddet 110-125 meter varför kommunen bedömer att skillnaden om strandskyddet upphävs blir mycket liten. De kulturvärden som finns i området bedöms kunna värnas med annan lagstiftning.
3. I dagsläget har kommunen inga förslag på ytterligare områden som bör omfattas av utökat strandskydd. De öar som ligger i Orsasjön är 200 meter breda eller mindre. Det generella strandskyddet täcker på så vis automatiskt hela ön. Ytterligare förslag kan eventuellt uppkomma i samband med arbetet med Orsa kommuns nya översiktsplan.
4. Kommunen har i dagsläget inget underlagsmaterial av den typ som länsstyrelsen efterfrågar. Den kommande översiktsplanen kan komma att innehålla en del sådant underlagsmaterial.

Frida Petersson
Planarkitekt

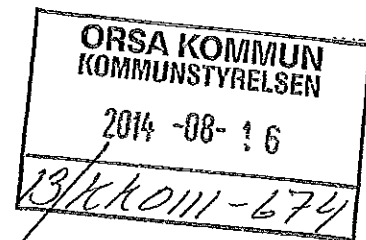
Barn- och utbildningsnämnden
Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott

2013-06-13

BUN § 42
AU §

10

13/BUN020-710

KOPIA**Förskolan Stackmyran (B)**

Ett stort behov av renovering finns på Stackmyrans förskola.

Arbetsutskottet föreslår BUN föreslå kommunfullmäktige besluta

att en nedläggning sker av Stackmyrans förskola snarast men absolut senast 1 januari 2014.

BUN beslutar

att föreslå kommunfullmäktige besluta om att nedläggning sker av Stackmyrans förskola snarast men absolut senast 1 januari 2014.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Orsa den 20 augusti 2013

ORSA KOMMUN

Barn- och utbildningsnämnden

Stackmyrans förskola

Så här började det...

Stackmyrans förskola fick ett föreläggande som rörde köket i huset där förskolan bedrivs.

Köket behövde en omfattande upprustning för att leva upp till den standard som krävs för att få tillaga mat och det har under en längre tid varit föremål för granskning men inte åtgärdats och dispensar hade givits men nu var gränsen nådd även för dispensar.

Enligt Orsa Lokaler skulle de upprustningar och renoveringar som krävdes uppgå till en kostnad av ca 200 000 kronor.

Vi bad ansvarig förskolechef att göra en konsekvensbeskrivning

En utredning var på gång under vintern 2012/2013 för att se på olika alternativ när det gällde förskolan och konsekvenser av de olika alternativen.

Under vårens gång framstod dock klart att det egentligen bara fanns ett rimligt alternativ eftersom renoveringen var kostsam och barnunderlaget minskade så ansvarig förskolechef fick i uppdrag att konsekvensbeskriva och riskbedöma en nedläggning av Stackmyrans förskola.

Tre viktiga skäl

Beslutet i BUN att lägga ner förskolan Stackmyran vilar på tre skäl och det är

- Det utdömda köket som skulle generera stora kostnader att genomföra
- En liten enhet som denna förskola är gör det svårt för personalen att kunna genomföra och få ut sin pedagogiska planeringstid, i vissa fall även raster och det är svårt att hjälpas åt med öppning och stängning.
- Barnunderlaget minskar i området men även generellt i Orsa kommun.

Så vad har hänt?

Förvaltningschef och vice ordförande i nämnden var upp till förskolan för att träffa föräldrar och personal vid ett kvällsmöte. Där informerades om den fortsatta processen, frågor möttes upp och rätades ut.

Efter det mötet placerade samtliga föräldrar om sina barn till andra förskolor och personalen har gått in på för tillfället vakanta tjänster (3,75 tjänst) på andra enheter inom förskolan (3,0) och

kostenheten (0,75) Det innebär att i nuläget ingen utökning har skett vad gäller personal men på sikt kommer dessa tjänster att utgå, genom naturliga avgångar eller uppsägningar.

Kommunen uppfyller trots denna neddragning sitt tak vad gäller antalet barn per vuxen inom förskolan.

Idag står lokalerna tomma i väntan på ett beslut i Kommunfullmäktige. Orsa Lokaler har stängt av ventilation och satt på grundvärme och material, möbler, leksaker etc har fördelats ut på övriga enheter.

Besparing

Nedläggningen av förskolan Stackmyran genererar en besparing för BUN på 1,3 miljoner inför budgetåret 2014.

Orsa dag som ovan

Anna Björk

Skolchef

Uppföljning beslut AU, KS och KF

Ärende	Ansvarig	Beslutsinst	Beslutsdatum	Deadline	Redovisat/ delredovisat	Kommentar
Ta fram förslag till avgifter för bredbandsanslutning	Kommunchefen	KS	2013-06-10	2013-10-01		John Wallén
Utreda ett samgående mellan folkhälsoråden i Orsa och Mora	Kommunchefen	Au	2013-02-05			Mora har inte fattat beslut ännu
Se över reglerna för föreningsbidrag och presentera ett förslag till nya regler	Kommunchefen	Au	2013-06-18	2013-12-31		Cecilia Bogg
Ta fram förslag till nya ägardirektiv för Orsabostäder AB	Ekonomichefen	Au	2012-02-21		Pågår	Johan Hult
Uppdrag som kontinuerligt återrapporteras						
Centrumutveckling	Styrgrupp	KS	2008-06-09		Pågår	Pippi Gunnars
Exploatering - Lisselhedsområdet	Planråd	Au	2010-06-15		Pågår	Tommy Ek

3

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2013-09-09

Kf §
Ks §
Au §

Dnr 13/KK

Delegationsbeslut

Följande delegationsbeslut anmäls:

1. Av kommunstyrelsens arbetsutskott i delegation fattade beslut vid sammanträde 2013-06-18, 2013-08-20 och 2013-09-03.
2. Av kommunstyrelsens kulturutskott i delegation fattade beslut vid sammanträde 2013-06-13 och 2013-08-22.
3. Av kommunstyrelsens fritids- och serviceutskott i delegation fattade beslut vid sammanträde 2013-06-19 och 2013-09-04.
4. Av projektingenjör Lisbeth Gunnars i delegation fattade beslut om parkerings-tillstånd för rörelsehindrade (Dnr 13/KK015-514).
5. Av kommunchef Göran Grå i delegation fattat beslut om att anställa Camilla Staberg som kommunsekreterare (Dnr 13/KK011-002).
6. Av kommunchef Göran Grå i delegation fattat beslut om att anställa Mikaela Olsson som vikarierande koordinator på kommunkansliet under perioden 2013-09-01 – 2014-08-31 (Dnr 13/KK011-002).

